

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BÖSZÖRMÉNYI-ÚT 21

Megjelenik
minden hó
1-én és 15-én

Előfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Telefon:
1-501-90.

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342

Folkusfalvi Folkusházy Lajos altábornagy a m. kir. csendőrség felügyelője.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága július 13-án kelt legmagasabb elhatározásával Folkusfalvi Folkusházy Lajos altábornagyot, a várpalotai honvéd gyalogsági tábor parancsnokát, a m. kir. csendőrség felügyelőjévé nevezte ki.

Legmagasabb katonai előjárónk 1881-ben Zólyomban született. Gimnáziumi érettségi után 1899-ben a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia növendéke lett. 1902 augusztus 18-án a m. kir. beszercebányai 16. honvéd gyalogezredhez hadnaggyá nevezték ki.

Kétévi csapatszolgálat után, az 1904/1905. évben a m. kir. honvéd felsőbb tiszti tanfolyamot, az 1905/1907. években pedig a cs. és kir. hadiiskolát végezte el. Utána a m. kir. szatmári 12. honvéd gyalogezredhez helyezték át, ahol 1909 február végéig teljesített csapatszolgálatot. Ekkor osztották be a vezérkarhoz.

Mint vezérkari tiszt a háború kitöréséig a kassai és a szegedi honvéd kerületi parancsnokságnál, a 80. honvéd gyalog dandárnál, a cs. és kir. hadügyminisztérium vasúti irodájában, a 20. honvéd gyalog hadosztálynál és a budapesti honvéd kerületi parancsnokságnál teljesített szolgálatot. 1913 november 1-én a Legfelsőbb megelégedés kifejezésével tüntették ki.

A világháború kitörését követő két hónapot Budapesten töltötte, mint az I. honvéd kerület vezérkari főnöke. 1914 október 1-én saját kérelmére haretéri parancsnoksághoz osztották be. Több hadtest, hadosztály és hegyi dandár parancsnokságnál

teljesített vezérkari szolgálatot és többszörös kiüntetésben részesült.

A forradalmak után a budapesti karhatalmi alakulatok vezérkari főnöke, majd a városparancsnokság vezérkari főnök helyettese volt.

1920 április havától 1928 szeptember 1-ig a m. kir. honvédelmi minisztériumban különleges beosztásban teljesített szolgálatot.

1928 szeptember 1-től a főtiszti becsületügyi tanács elnökeképpen működött, majd 1929 május 1-én a 4. honvéd vegyesdandár gyalogsági parancsnokává nevezték ki. 1932 szeptember 20-ával hasonló minőségben a 3. vegyesdandárhoz került.

1934 május 1-én a várpalotai honvéd gyalogsági tábor parancsnoka lett.

Kormányzó Úr Ö Főméltósága az 1925. évben a III. osztályú, az 1934. évben pedig a II. osztályú magyar érdemkeresztel tüntette ki.

A katonák tiszteletével üdvözljük új felügyelőnket a Legfelsőbb bizalom által számára kijelölt helyen: a csendőrség élén.

Mi tudjuk, hogy ez a megbízatás nemcsak díszes méltóságot, hanem az ország közbiztonságáért, a csendőrség ép katonai szelleméért viselt súlyos felelősséget is jelent.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A gondatlanságból elkövetett bűncselekmények nyomozása.

írta: Dr. UNGER JENŐ rendőrfogalmazó,
jogakadémiai magántanár.

A nyomozásban nincsenek gépies, kaptaszerű feladatok, mert az élet a maga számtalan lehetőségével váratlan és meglepően egyszerű helyzetek elé állíthatja a nyomozást. A nyomozás keretét azonban, vagyis azt, hogy bizonyos esetekben a bűncselekmény milyen körülményeire kell a nyomozásnál kiterjeszkednünk, a büntetőtörvénykönyv és az egyéb büntető jogszabályok előírják és pedig olyképpen, hogy meghatározzák az egyes büntetés alá vont cselekmények ismertető jeleit: tényálladási elemeit. Mindennek megértése és gyakorlati alkalmazása nem okozna különösebb nehézséget, ha az említett tényálladási elemek közt nem volnának olyanok, amelyeknek mibenlétét a jogszabály nem magyarázhatja meg azért, mert az a tényálladási elem sokféle változatban kerülhet elé az életben. Azt pl. mindenki tudja, hogy mit jelent a párviadal fogalma s azon tényálladási elemek megértéséhez sem kell külön erőltetett gondolkodás, hogy a párviadalra kihívást s annak elfogadását a törvény büntetni rendeli. Nem így vagyunk azonban pl. a gondatlanság fogalmával: a Btk. 290. §-a azt mondja: „Aki gondatlansága által embernek halálát okozta, az emberölés vétségét követi el s három évig terjedhető fogházzal büntetendő.” Hogy

mit ért gondatlanság alatt, vagy az milyen körülmények fennforgása közepette állapítható meg, azt a Btk. nem magyarázza meg. A büntető jogszabályok több gondatlan cselekményt, illetve mulasztást nyilvánítanak vétségnek, ezek közül csak a gyakrabban előfordulókat említem meg: ilyenek még a gondatlanul elkövetett hamis tanulás, a lelkész vagy az anyakönyvvezető gondatlansága kettős házasság esetén, a gondatlan súlyos testi sértés, a hitelsértés, a gondatlan tűzvész okozás és vízáradás okozása, vaspálya rongálás, foglyok megszökésének gondatlan előidézése stb.

Hogy tehát megismerjük a nyomozás feladatát a gondatlanul elkövetett bűncselekményeknél, tisztában kell előbb lennünk magának a gondatlanságnak a fogalmával.

Évtizedeken át vitatkoztak a büntetőjog művelői azon, hogy mi az a gondatlanság, amit büntetni lehet és kell. Ha hozzá nem értő embert kérdezzük meg, hogy mit ért gondatlanság alatt, rendszerint olyan választ fogunk kapni, amely a gondatlanságot a véletlenséggel hozza összefüggésbe. Ez a felfogás helytelen, mert a véletlenségnek semmi köze sincs a gondatlansághoz s a legnagyobb igazságtalanság lenne véletlenség miatt valakit megbüntetni. Véletlen az olyan esemény, amelyet senki előre nem láthat, nem is gondolhat és annak megakadályozására semmit sem tehet. Véletlenül pl. ha valaki a lépcsőn lefelé menet elszédül, lezuhan s a lépcsőn felfelé igyekvőt magával sodorja úgy, hogy az súlyosan megsérül. Ennél az esetről láthatjuk, hogy a megszedülő

Pillanatsfelvételek.

írta: DIENES ANDOR g. főhadnagy.

II.

A próbacsendőr.

A tanalasztálynak boltíves, hosszú, hűvös folyosója volt s betonpadlóján bongott a lépés, mint egy kolostorban. Itt beszélgettem vele talán tíz percig. Vasárnap volt, nagy csönd, kora este, fiatal ősz: szeptember.

A folyosó végén ült a kecskelábú kisasztalnál egy villanyláng mozdulatlan fénykarikájában, tenyérbe temetett homlokkal. Meglát s első mozdulatával jobbszemre igazítja a kalapját. Feláll, a kard megcsörren az oldalán, ahogy combjához vágja a tenyerét.

Jelentkezik: ő a napos.

Háttal áll a lámpának, az arcából nem látok semmit. Nem karsú: vastagnyakú, zömök, tömör test, a válla széles. Moccanás nélkül néz rám, két csillag fehérlik a gallérján. Próbacsendőr.

A kecskelábú asztalon nyitott könyv, a szél játszik a lapjaival.

— Tanul?

— Igenis.

— Mit?

— Szót. — Nyel egyet, kijavítja:

— Szolgálati utasítást.

— No mondja csak. Hol tart?

Az elején tart. Megköszörüli a torkát, az állát előreszegezi, egy pillanatig hallgat s aztán mondja. Hadar:

—... erkölcsös és józan életmód, pártatlanság, igazságszeretet, megvesztegethetetlenség, törvénytisztelet, törhetetlen hazaszeretet...

Csupa elvonság, csupa fogalom. Ő tudja, egész délután tanulta, mert neki ez még lecke.

—... éberség, bátorság, önmérséklet és tapintatossággal párosult... ööhm...

Egyet pislog a könyv felé:

—... önmérséklettel párosult... öö... megvesztegethetetlenség...

Eszébe jut, hogy ezt már mondta. Zavarba jön. Elszomorodik, maga elé töpreng. Én nézem őt, az embert, a fiatait: kezében az új élet térképe s bukácsol vele az új ösvényeken.

— Nehéz?

— A hetvenegyedik pont. Az nehéz.

A szava is nehéz, mint a föld. Izmos és súlyos szavakkal beszél s a mondatai végén megérzi az ember a pontot, mert szinte egy vállrándítással dobja le itt a a hangsúlyt, mint a búzászsákot. Ez nem tájszólás, valami mély árnyék kíséri a hangot, írók, színészek, komédiások nem tudják visszaadni, de a muzikusok megérzik. Eltűnt dalok élnek benne. Az Alföld északi szögletében beszélnek így.

— Maga hajdusági?

— Bihari vagyok.

— Ujfalusi talán?

Nem ujfalusi ő. Egy másik falunévet mond a maradék-megye széléről. Hosszú és szép név, erős napsütés s

embernek semmiféle akarata nem játszhatott közre abban, hogy megszedüljön, azt előre nem is sejtette, így tehát meg sem akadályozhatta, még kevésbé sejtette annak eredményét, amit természetesen szintén nem akaratott. A véletlenül bekövetkezett cselekményért valakit megbüntetni: ellenkeznek az emberi igazságossággal.

Vannak véletlen események, melyeknek bekövetkezése előrelátható ugyan, de nem is sejthető az az eredmény, amely ennek következtében létrejött. Ilyen pl. az ú. n. jégpatkó használata; a patkóban lévő jégszög nagyon sokszor meglazul és kiesik a patkóból. Előfordulhat olyan helyzet, hogy a jégszög az úttest rögei közé úgy ékelődik be, hogy az arra haladó gépjármű kerekének gumiköpenyét felszúrja, aminek következtében a gumibroncsból a levegő hirtelen kipréselődik. Mielőtt meg lehetne akadályozni, a gépjármű így irányt változtat s az éppen ott lévő távirópóznának fut neki, a gépkocsin ülők közül többen életüket veszítik vagy megsérülnek. Ennél az esetről láthatjuk, hogy a jégszög elvesztése esetleg megakadályozható a folytonos vizsgálattal, mert hiszen számolni lehet a jégszög elvesztésével, azonban a leggondosabb előrelátás mellett sem lehet számolni azzal a szerencsétlen helyzettel, ami a merő véletlenből következett be, nevezetesen azzal, hogy a jégszög az úttest rögei közé a gépjárművekre veszélyeztető módon fog elhelyezkedni pontosan arra fog ráfutni egy gépkocsi, amelynek gumiköpenyét valamelyik rovátkájába beakadás folytán szintén a szerencsétlen véletlen folyománya-ként át fogja lyukasztani s ennek következtében emberek veszítik az életüket.

Az itt elmondott eset sokban különbözik attól az esettől, amikor a gépjárművezető tud a gumibroncs kopott voltáról s abban bízva, hogy az még az úton ki fog tartani, elindul vele; útközben a gumibroncs éppen a hasznavehetetlensége folytán lyukad ki s bekövetkezik a szerencsétlenség. Ez a gépjárművezető, habár tudott a gumibroncs kopottságáról, azt gondolta, hogy nem lesz vele baj. Ő maga bízta a véletlenre az autóját és a benn ülők életét, tehát akarata bizonyos tekintetben közrejátszott a később bekövetkezett baj előidézésénél, amely bajt kellő gondossága mellett elháríthatta volna.

Még szemléltetőbbek a gondatlanságból bekövetkező eredmény előre nem látására és előrelátására az alábbi példák: az anya munkaközben kis gyermekét pár pillanatra magára hagyja, ez felvesz a földről egy barackmagot, a szájába teszi s mielőtt az anya segíthetne rajta, megfullad. E példánál a bekövetkezett esemény egyáltalán nem volt előrelátható, de az anyának semmiféle akaratos cselekménye sem játszott közre, hogy a bekövetkezett eredmény kialakuljon. Más az eset, ha az anya a magára hagyott gyermeket a forró vízzel telt fazék mellé ülteti, vagy a lúgos oldatot teszi a gyermek által hozzáférhető helyre, avagy maga az anya ad a gyermek kezébe ollót s mindezek következtében keletkezik a szerencsétlenség.

Ezekből a példákban máris levonhatunk bizonyos következtetéseket. Láthatjuk azt, hogy a büntetendő gondatlan cselekményeknél az akarat a tettes részéről valamiféleképpen közrejátszik, mert hisz a teljes véletlen a büntethetőség szempontjából ki van kapcsolva. Ez az

nem csöndes harangszó: nehéz életek ize van az ilyen falunévekben. Odavaló a próbacsendőr.

— Ott is született?

— Ott.

Röviden mondja, mint a magától érthetődő dolgokat. Világos, hogy az ember ott születik, ahová való. Csodálatos, mennyire nem vagyunk nomádok. Megkötünk a földben, mint az akác.

— Az apja földműves?

— Igenis.

— Cselédember?

Emel egyet a fején:

— Van földünk.

— Mennyi?

— Egy hold.

— Katasztrális?

— Nem katasztrális. Zsidó.

— Zsidó?

— Igenis: zsidóhold.

— Az meg milyen?

— Ezer öles... Mikor az urak keziből kiment a föld, a bérlők lecsaptak a kommenciós födekből hatszáz ölet. Úgy is maradt aztán a kataszterben, a népek meg méregből zsidóholdnak mondták. Így rajta maradt: zsidóhold...

Belenézek a cigarettám paraszába és hallgatok. Beszéljünk másról...

— Aratáskor nem volt odahaza?

— Mán örsön voltam. Első nyár, hogy nem arattam... Csak néztem az útrul, hogy aratnak erre.

— Csak úgy, mint maguknál, nem?

Megcsóválja a fejét. Nagyon komoly:

— Nem. Máshogy is kezdik... Itt mingyárt a szélből vágnak bele s az apraja szalmából csavarnak köteleket. Azért olyan rogyant ott minden kereszt, akit csak láttam az örskörletben...

Nem „határt” mondott már: örskörletet.

— Maguk felé — mondom — meg úgy csinálják, hogy közepin kezdik meg a táblát, ahol legmagosabb az szár. Abból lehet csavarni jó kötelet a kévéhez. Igaz?

— Igen. Úgy áll a kereszt, mint a bálvány.

És rámnéz csöndesen a kalapkarima alól:

— Hadnagy úr rakott már keresztet?

— Raktam.

Igy. Most már közelebb vagyunk egymáshoz... Rátámaszkodom a folyosó betonpárkányára s az estébe nézek.

Az este kék. Kissé párás, szeptember van.

Messze, a mezőkön ilyenkor már jó csönd van. A földeken már ellobbant a péterpáli láng, az éjszakákat már nem dongják át a cséplőgépek, a dűlőutakon lassan kihül a forró por, a kukoricatáblák sötét mélyén piros csövek izzanak s végtelenbe futnak a tarlók. Ez szeptember, Szent Mihály hava, szép és gazdag hónap. Mérleg jegyében áll a Föld s mérleg jegyében áll az ember; csűrök és hombárok ferdült árnyékában áll az ember s őszi csillagok fényében számokat vet... Üdvözlégy, Szent Mihály hava, őszi szántás és őszi vásárok hónapja, osztás, törés és fosztás hava, Boldogasszony búcsújának hava. A mezőkön most szárad fel a verejték, a földek felett fehér felhők úsznak és fáradt ökörnyál s most jönnek át a mesék az őszi tarlókon...

Hátrafordulok a próbacsendőrhöz:

— Megszokott már itt?

— Meg.

— Úgy érzi, idegenben van?

— Nem érzem.

Tudom, hogy igazat mond. A mai katonanótákból eltűnt az idegenbe szakadt ember sírása.

— Csak a formák változnak, — mondom és nézem, hogy foszlik szét a cigarettám füstje a kék estében, —

akarata arra irányul, ami bekövetkezett: az anya nem akarta, hogy a gyermeke lúgot igyon, hanem csak az múlt az akaratán, hogy a lúgot a gyermek által hozzáférhető helyre tette és a gyermeket ilyen körülmények közt hagyta magára. Véletlen is van a dologban, mert hisz a véletlen folytán következett be, hogy a gyermek a lúgos üveget megtalálta, de nem tisztán csak a véletlennek volt ebben szerepe, hanem az akaratától függő mulasztásnak, azaz a gondatlanság az anya akaratától függött.

Hogy büntetendő legyen az ilyen gondatlanságból elkövetett vétség (gondatlanságból elkövetett *büntett* ugyanis nincsen), ahhoz szükséges valamilyen jogsértő eredmény, mint pl. a gondatlanság folytán bekövetkezett halál, súlyos testi sérülés, kettős házasság, a fogoly megszökése, vízáradás, tűzvész stb. Ha eldobom a szalmakazlak mellett az égő cigarettámat, de abból tűz nem keletkezik, bár a gondatlanság és az akaratos cselekmény fennforgott, minthogy az eredmény nem következett be, a gondatlanságból okozott tűzvész tényálladéka sem forog fent.

Az előbbi példákban viszont azt láthattuk hogy az igazságérzetünknek megfelelőleg csak akkor lehetünk felelősek a bekövetkezett eredményért, ha ezt az eredményt kellő gondosság mellett előre láthattuk volna: az utcán eldobott barackmag eldobása előtt, ha bármennyire megfontoljuk az eldobás következményeit, igazán nem gondolhatunk arra, hogy egy ott elhaladó kis gyermek azt szájába fogja venni és megfulladhat tőle. Ha azonban a dinnyehéjat dobjuk a járdára, kellő meggon-

dolás mellett könnyen rájöhetünk arra, hogy azon valaki elcsúszhatik és az esés következtében baja történhetik. Sokszor a tettes nem is gondol rá, hogy ezzel vagy azzal a cselekményével bajt okozhat; a büntethetőség szempontjából ez nem is fontos; az a lényeges, hogy gondolhatott volna rá, azaz meg lehetett volna benne a baj előrelátásának lehetősége.

Ne tévesszük össze azonban az eredményre rá gondolást az eredmény akarásával, mert ha a cigarettát azzal a szándékkal dobjuk a szalmakazal mellé, hogy a szalmakazlat felgyujtsuk, ez már nem gondatlanság, hanem szándékos gyujtogatás büntette, mert hisz itt az eredményt akartuk. Éppen az akaratnak ez az irányulása különbözteti meg a gondatlan cselekményt a szándékos cselekménytől. Amint a gondatlan cselekménynél a cselekvés vagy mulasztás ugyan az akaratunkon múlt, de semmi esetre sem akartuk a cselekvésünk vagy mulasztásunk folytán létrejött eredményt; akaratunkkal dobtuk el a cigarettánkat, de nem volt szándékunk a kazlat felgyujtani. Míg a gyujtogatás büntettének esetében az volt a szándékunk, hogy a gyujtogatás eredménye: a tűz bekövetkezzék.

A gondatlanságból elkövetett vétségeknek még egy általános ismertető jelük van, hogy a gondatlan cselekvésnél mindig bizonyos kötelességmulasztás van jelen a tettes részéről. Ez a kötelességmulasztás lehet olyan jellegű, hogy valakinek a foglalkozásából vagy feladatából folyik, mint pl. a fegyőrnek a fogoly lelkiismeretes őrzése, az anyakönyvvezetőnek a kettős házasság megakadályozására irányuló kötelessége, a tanúnak lelkiismeret-

a nagy dolgok mozdulatlanok... A levegő itt is csak olyan, mint odahaza. Igaz?

— Igaz.

— S az emberek sem idegenek. Nem úgy aratnak, mint maguknál, de csak ugyanúgy beszélnek. Magyarul.

— Igen.

— S egyformák az esték is. A csillagok csak ugyanazok, akár a naposasztal mellől nézi, akár otthon a tornácra...

— Igen. Csak a nevük más...

— Más a nevük?

— Más. Oláj nevük van... Tavaly, az őszi gyakorlaton tábori őrbe voltunk egy karpaszományos őrmester úrral. Az meg doktor volt, de igen szeretett minket bihariakat és mindig beszélgetett velünk. Mink is szerettük, pedig ügyvédnek tanult. Elsorakoztatta az nekünk akkor este az összes csillagokat, úgy mondta, hogy: bojgókat. Mondta, hogy: Uránusz, meg Neptonyosz, meg nem is tudom már mifélek, de mi mondtuk neki, hogy nem jó csillagok ezek a bojgók, hadapród úr, mert olyan nevük van, mint az oláj papoknak. Egy volt közülük csak rendes: a Jó Péter...

— Jupiter.

— Igenis. A Jópéter.

Kinyujtottam a kezemet egy csillag felé, amely a városi háztetők felett égett lobogó és különös fényvel. A Vénusz volt.

— Látja azt a csillagot? Ott a gyárkémény felett?

— Látom.

— Annak mi a neve maguknál?

Előbb forgatja a nyakát, tájékozódik az égbolton, mint a terepen. Megméri szemével a csillagot:

— Az a Zsiványok Lámpása.

Most ő mutat oldalt:

— Az a magányos ott meg a Bojtár.

— Az a sok csillag meg a nyája, amit őriz, nem?

— Igen.

Az ezeréves pásztormult.

— Az ott fent a Kuti csillag...

— Mért Kuti csillag?

— Így mondják. Tetejibe van az égnek s ha este kutba néz valaki, ezt látja a vízben...

Szinte látom a kávéra hajoló pásztorgyereket, amint nézi a titkos kis csillag táncát a csordakút vizében.

És megmutatom a Tejút csillagporát, melyen az utolsó hun királyfi jön felénk tépett lovasaival. Vajjon eljutott a próbacsendőrhöz ez a magyar Messiás-legenda?...

— Arról a fehér útról nem hallott valamit az öregektől?

Húzódózik:

— Hallottam, de az csak olyan... olyan mese csak... Gyerekek mondják odahaza...

— Na, hogy van az a mese?

— Hát, — így beszél a próbacsendőr halkan és a hangja megváltozik: mesélő lesz, — egyszer az égbeli cigány elment szénát lopni a Kaszás rétvjére. Lopja, lopja a szénát, összeköti, hátára veszi és menne is mán, de meglátja a cigányt a Kaszás, hogy viszi a szénát. Hőj, nagyot kiált a Kaszás, hogy állj meg ilyen, meg olyan, de a cigány csak úgyi! neki a mezőnek. A Kaszás meg utána. Végighajkorászta az egész mennyégen, utoljára is beérte, lenyomta a földre, oszt kiadta neki kaszanyéllal a porciót... Futtában meg mind elhullajtotta a cigány a szénát, az látszik elszórva az égbe...

Nevetek. A próbacsendőr is nevet, de csak egy keveset.

— Csak olyan mese, — mondja védekezően.

— Szép mese. Van másik is, a Csaba királyfiról. Azt még nem hallotta?

— Aztat nem.

tes vallomástevési kötelezettsége; de lehet általános emberi kötelesség megszegése, mint pl. mindenkinek kötelessége, hogy tűzvészt, vízarádást vagy vasúti szerencsétlenséget elő ne idézzon.

Miután a büntetőjogi gondatlanság fogalmával megismerkedtünk, vizsgáljuk meg azt a kérdést, hogy a gondatlanságból elkövetett vétségek nyomozásánál milyen általános feladat hárul a csendőrre.

Hogy ezt a vizsgálatot megejthessük, kétfelé kell osztanunk a gondatlanságból elkövetett vétségeket. Az egyik csoportba azokat a cselekményeket sorozzuk, amelyeknél a gondatlanság és a bekövetkezett eredmény között könnyű megtalálni az összefüggést. A másik csoportba pedig azokat a vétségek tartoznak felosztásunknak megfelelően, amelyeknél nehezebb feladat megállapítani azt, hogy a bekövetkezett baj és valakinek mulasztása között van-e okozati összefüggés.

Hangsúlyozni kívánom, hogy ez a csoportosítás meg lehetőségen önkényes és csak a nyomozási feladatok könnyebb megérthetése végett történt részemről.

Az első csoportba azok a cselekmények, illetve mulasztások sorolhatók, amelyek valamely szűkebbre szabott kötelezettségnek elmulasztásából keletkeztek és kézenfekvő, hogy a bekövetkezett baj, veszély vagy jogsérelem, a kötelességnek elmulasztásából közvetlenül keletkezett. Ilyenek: a fegyőr elalszik az őrzésére bízott fogoly mellett, minek következtében a fogoly megszökött, vagy az anyakönyvvezető elmulasztja kihirdetni a házasság feleket s ennek következtében olyan egyén lép házasságra, aki érvényes házassági kötelékben van.

— Hát kirül hallott valamit a régi magyarok közül?
— Sokat hallottam én.
— Mégis...

— A Tisza Pistát, — mondja csendesén, — aztat hallottam legtöbbit.

És hozzáteszi szigorúan:

— De az való.

Szóval az nem mese: történelem.

Ki tud ezen mosolyogni? Ez a legény a Tisza-birtok határában nőtt fel és a geszti kriptá hosszú árnyékot vet a mezőkre... Bihar a férfiak földje: ott még nem felejtették el az átlótt mellű vezért, ahogy feküdt a fekete ravatalon a geszti kastélyban s a parkban bihari parasztleányok fáklyákkal, lóháton, betöltött puskákkal őrizték halott urukat... A próbacsendőr fiatal, huszonhárom éves, Tisza István szemüveges, szakállas arca egy előtte járó nemzedék meséin keresztül lobog feléje: bihari volt, bátor, úr, férfi, a régiek közül való. Megölték.

— Ez való, — mondom a próbacsendőrnek, — nem szabad elfelejteni. Sohasem szabad elfelejteni.

Közelebb lépek hozzá:

— És a meséket sem szabad elfelejteni. Érti?

— Igenis.

— És a csillagok nevit sem szabad elfelejteni. A falut. Semmit, amit magával hozott, érti?

— Igenis.

— És tanulni kell. A hetvenegyedik pontot és a többi pontokat. Dolgozni kell. Sokat. Sokáig. Egyszer aztán haza kell menni és meg kell venni a hatszáz ölet, ami hijja van otthon a holdnak...

Hazaindultam és a laktanyakapu előtt eszembe jutott, hogy az arcát sem láttam a próbacsendőrnek, mert háttal állt a lámpának. Így maradt meg előttem és így áll előttem ma is: látatlanul, estébe és sötétségbe merülten, mint névtelen üzenet ismeretlen földekről.

Az ilyen fajta gondatlanságból elkövetett vétségek-nél könnyű megtalálni a mulasztás és annak eredménye között összefüggést. A nyomozásnak tehát az ilyen esetekben tisztán az a feladata, hogy megállapítja a mulasztást vagy cselekményt, annak körülményeit s ezenfelül még arra terjeszkedik ki, hogy a mulasztó részéről nem forog-e fent szándékosság; vagyis a fogolyórnek nem volt-e szándéka a reábízott foglyot valamely okból megszöktetni s evégből csak tetette az alvást, hogy a gondatlanság látszata forogjon fent, avagy az anyakönyvvezetőnek nem volt-e szándéka a kettős házasságot előmozdítani.

Minden gondatlannak látszó bűncselekménynél a nyomozást végző csendőr sohase feledkezzék meg arról a lehetőségről, hogy a tettes a gondatlanságnak csak a látszatát keltette, a gondatlanságba burkolta bele az egyébként szándékos bűncselekményt, hogy cselekménye enyhébb büntetőjogi beszámítás alá kerüljön. Emlékeztünk csak a júniusban megtörtént gázolásra, mely eseténél a tettes motorkerékpárjával öngyilkosságot akart elkövetni, hogy szülei az utána járó életbiztosítást megkaphassák. De hogy a halálos baleset látszatát valószínűbb tegye, az út szélén ácsorgó próbacsendőrnek rohant a sebesen haladó motorkerékpárral, akit halálra is gázolt s akinek tetemével tovább robogott. Az ügy nyomozása gondatlan emberölésnek indult s a nyomozás során derült ki, hogy a tettes készakarva ütötte el az áldozatát, tehát szándékos emberölést követett el.

Nehezebb már az olyan ügyek nyomozása, amelyeknél az a feladat, hogy megállapítandó, mi volt az oka a bajnak, és ami az oka volt, az kinek a cselekménye vagy mulasztása következtében jött létre. Ilyen cselekmények lehetnek pl. a gondatlan emberölés, a gondatlan súlyos testi sértés, tűzvésznek, vízarádásnak gondatlan okozása, távirda-rongálás, hajó megfeneklésének gondatlan előidézése, illetve ezeknek bizonyos esetei.

Az ilyen esetekben a nyomozást végző csendőr első-sorban arra a kérdésre iparkodjon feleletet találni, hogy mi idézte elő a bajt, az eredményt. Talán az első látszatra nem vesszük észre, miért is fontos legelső sorban a baj okának kutatása, de egy példa itt is meg fogja velünk értetni a helyzetet: halálos gázolás történt; a gázoló gépkocsi sofförje a helyszínen van. Ha mi egyenesen a gépjármű vezetőjének mennénk s faggatóra fogánk, hogy milyen szabálytalanságot követett el valójában, bizony szomorúan festene a nyomozás! Az első feladatunk: megállapítani a helyszínből s esetleg a rendelkezésre álló tanuktól, hogy mi történt, mi lehetett az oka annak, hogy egy ember a gépkocsi alá került? (Sebes vagy egyébként szabálytalan hajtás, előzés, kitérés, megállás, kürtjel alkalmazása, világítás, a gyalogos szabálytalan közlekedése stb.) Nem elég azonban az, hogy valaminő szabálytalanságot állapítsunk meg, ennél lényegesebb, hogy az a szabálytalanság vagy mulasztás tényleg oka volt-e a bekövetkezett gázolásnak. Pl. megállapítjuk, hogy a gázoló gépkocsi fékje hasznavehetetlen: ez még egymaga nem elégséges a felelősség leszögezéséhez, mert hiszen előfordulhatott, hogy az áldozat egy fa mögül az utolsó pillanatban lépett a gépjármű elé s ha annak még olyan jó fékjei lettek volna, semmiféle fékezés mellett sem vált volna lehetségessé a baleset meggátolása. Eljuttottunk a nyomozásnak ahhoz a feladatához, amit jogászai nyelven okozati összefüggésnek hívnak. Az okozati összefüggés azt jelenti, hogy valakinek cselekvése vagy mulasztása volt a tulajdonképpeni oka annak, hogy valamilyen jogsértő eredmény bekövetkezett.

Ennek az okozati összefüggésnek a megállapítása

az egyszerű szándékos bűncselekményeknél, valamint az itt első csoportba sorozott gondatlan vétségeknél nem kerül nagyobb fejtörésbe. Az utóbbiaknál a közvetlen összefüggés, az előbbieknél pedig maga a szándék fog rámutatni arra az okra, ami a jogsértő eredményt előidézte, pl. egy kasszafúrásnál nehéz feladat lehet a tettes kinyomozása, de nem talány ezzel szemben senki előtt sem az, hogy a tettes lopási szándékából bekövetkezett cselekménye és a sértettnek a megkárosodása közt összefüggés van.

A második csoportban felsorolt gondatlan cselekmények nyomozásánál a bekövetkezett bajt előidéző oknak a kutatása vezethet tehát a tettes személyéhez, illetve a büntetőjogi felelősség megállapításához. Hogy a kérdéseknek sokszor micsoda láncolatán át juthatunk az okhoz, ismét példával világítom meg: nagy szél alkalmával egy cégtábla lezuhant s valakit súlyosan megsebesített. Mi az oka a súlyos testi sérülésnek? — A tábla lezuhanása. — Miért zuhant le a tábla? — Mert szél volt. — Egymagában a szél idézte-e elő a cégtábla lezuhanását, akkor miért nem zuhant le a szomszéd kereskedő táblája? — Meg voltak a cégtábla tartó szögek lazulva. — Ki helyezte el a cégtáblát? — X iparos 20 évvel ezelőtt. — Felelős-e X iparos a balesetért? — Nem, mert a cégtábla 20 évig állta az idők viszontagságát. — Mi volt hát akkor az oka a bajnak? — Az, hogy a kereskedő, akinek kötelessége lett volna, 20 év alatt egyszer sem vizsgálta meg a cégtábla felerősítésének tartós voltát, holott ez csak az akaratán múlott és kellő gondosság mellett előre látható volt a baj bekövetkezését. — Miért sérült meg tehát a sértett? — Mert a kereskedő gondatlan volt.

Ebből a láncszem-kiépítésből láthatjuk a tulajdonképpen nyomozási feladatot az okozati összefüggésnél, mely a következőképpen alakul ki: 1. a jogsérelmet előidéző közvetett és közvetlen okok megállapítása; 2. az okot milyen mulasztás vagy cselekmény idézte elő; 3. szándékos volt-e ez; 4. ha nem volt szándékos, mult-e valakinek az akaratán avagy tisztán csak a véletlen; 5. kellő gondosság mellett előrelátható volt-e a bekövetkezett eredmény vagy számolni lehetett volna-e azzal; 6. ki vagy kiknek a felelőssége (bajt okozó mulasztása vagy cselekménye) látszik fennforogni?

Lehet, hogy egyik vagy másik gondatlanságból elkövetett vétségénél az itt felsorolt kérdések összességére nem lesz szüksége, az ügyek természetéhez képest, a nyomozást végző csendőrnek, mégis adott esetben a kérdésekben rejlő feladatok hasznos támpontul szolgálhatnak. A nyomozás tulajdonképpen csak adatgyűjtés és nem megítélése a felelősség megállapításának, azonban a nyomozáshoz is kell ítélőképesség, mert ha ez nem volna meg a nyomozóban, az ítéletnél számbajöhető körülményeket, adatokat, összegyűjteni sem tudná.

A világháború előtti utolsó években mindjobban szaporodott azoknak a városoknak a száma, amelyek a belső rendészeti szolgálatot (a nyomozással együtt) a csendőrségre bízták. Ezek a városok csak néhány rendőrt tartottak azoknak a szolgálatoknak az elvégzésére, amelyekre a csendőrség nem vállalkozhatott (pl. cselédlügyek). A városokban a csendőrök kardosan és pisztollyal felszerelve, éjjel rendszerint puskvával teljesítettek szolgálatot. 1914-ben összesen 18 városban teljesítette ezt a szolgálatot a csendőrség 18—39 főnyi őrsökkel. Ezek voltak: Abrudbánya, Beregszász, Gyöngyös, Kiskunfélegyháza, Maramarosziget, Mezőtúr, Munkács, Nagybánya, Nagybecskerek, Rozsnyó, Szászsebes, Szekszárd, Szolnok, Zenta és Zsolna rendezett tanácsú, továbbá Baja, Pancsova és Szatmár-Németi törvényhatósági joggal felruházott városok.

A csendőrségi ruhaellátás és felszerelés kérdései.

Írta: FODOR LAJOS g. százados.

A csendőrség ruházattal és felszereléssel való ellátása alatt az ilyenmű szükségletek biztosítását, a már beszerzett cikkek, anyagok műszaki átvételét és rendelkezési helyeikre való eljuttatását értjük.

A ruházat és a felszerelés biztosítását megelőző mozzanat: a szükségletek és hiányok megállapítása az őrsökről indul meg s igénylés alakjában a gazdasági hivatalokon keresztül eljut a csendőrségi felszerelési anyagraktár parancsnoksághoz. E parancsnokság van hivatva arra, hogy az összes csendőrök hasonló szükségleteinek kielégítéséről — az utasításokban előírt keretek között és időben — idejekorán gondoskodjék.

Az anyagraktár-parancsnokság, valamint a csendőrség többi számadótesteinek — ruhagazdálkodási egységeinek — egymáshoz való viszonyát s a ruhagazdálkodás alapelveit — mint ismeretes — az 1925. évi 161.900/VI—b.—1925. sz. B. M. körrendelettel kiadott Cs—14. jelzésű „Ideiglenes ruhagazdálkodási utasítás” rögzíti.

A csendőrségnél már több, mint ötven éve működő átalányozott ruhaellátást — amit a havonta illetékes átalányoknak egy tömegben való központi kezelése miatt „tömeg”-gazdálkodásnak nevezünk — a kommunizmus egyidőre megszüntette. A tömeggazdálkodás az 1925. évben kiadott ideiglenes utasítás alapján csak 1926-ban lépett újra életbe. Ma már ismét tízéves multra tekint vissza ez a gazdálkodási rendszer, melynek jelenlegi sikerei igazolják azt, hogy ez a rendszer mindenképpen a legmegfelelőbb megoldás.

A „tömegrendszer”-beli központi beszerzések mindannyiunk előtt ismert elsődleges célja: az annyira fontos katonai egyöntetűség elérése. Másodlagos — de nem kevésbé fontos — célkitűzése e gazdálkodásnak az, hogy a tömeges beszerzés révén elérhető anyagi és minőségi előnyöket az összesség javára jól ki lehessen használni, miután a havi 7.50 P-s átalány keretei — az államháztartás jelenlegi viszonyai mellett — semmiképpen sem tágíthatók s ebből úgy a lovas-, mint a gyalogcsendőrnek egyformán kell pótolnia az összes ruházati szükségleteit. A kincstári gazdálkodástól elütő ruhagazdálkodási rendszer lényege az, hogy általa nagy megtakarítások érhetők el, mert a Cs—14. Idgl. ruhagazd. utasítás 6. §-ban előírt mennyiségű ruházat értéke — mellyel minden vélegesített csendőrnek rendelkeznie kell — lovascsendőrnél kb. 550 P, gyalognál kb. 500 P. Ennek fedezetére azonban az első felszerelésnél a kincstár mindössze csak 220 P-t ad a lovasoknak s 185 P-t a gyalogoknak, míg az ártöbbletek, valamint az utánpótlások is mindenkor csak a havi 7.50 P-s átalányból fedezhetők.

A 7.50 P-s átalányok terhére folytatott előrelátó és takarékos célgazdálkodásunk révén lehet csak ezt az eredményt elérnünk, amihez a csendőrök takarékosági óshajlama s a ruházat gondos ápolása is nagyban hozzájárul.

Ha már most a ruhaellátás és a felszerelés gyakorlati megoldását akarjuk tárgyalni, akkor részleteznünk kell, hogy az igénylésekből miképpen lesz valóság, vagyis hogyan jut el a ruházat és a felszerelés a csendőrhöz.

Az utasításokban részletesen körülírt s a csendőrök előtt a gyakorlatban jólismert mozzanatokkal nem célozom, hogy ezúttal foglalkozzam. Ehelyett inkább azt kívánom ismertetni, amit az utasítások rideg betűiből nem igen

A berlini olimpiai játékok megnyitására. A nemzetek kisküldötteinek bemutatkozása a Stadionban.

lehet érzékelni, amit kizárólag gyakorlati úton — munkaközben — lehet csak észlelnünk. A „műhelytitkok” feltárására gondolok, hogy ennek leleplezése révén tisztán lássuk, hogy hol, mit lehetne még javítani, mert a részletekbe elmélyedő szakember esetleg üzemvakon elhaladhat egy olyan hiba mellett is, amelyet kívülről esetleg könnyebben lehet meglátni.

E cél elérése érdekében az anyagraktár-parancsnokság szakszolgálatára szerint tagozottan — elkülönítve — ismertetem a ruhaellátás és felszerelés kérdés-csoportjait, aszerint, amint azok a közszállításokra, a műszaki átvételekre, avagy a gazd. közigazgatási ténykedésekre vonatkoznak. E csoportok természetesen nem merevek, mert úgy a közszállítási, mint a műszaki, valamint a gazd. közigazgatási ágazatoknak vannak közös vonatkozásai is, mert pl. a közszállításhoz tartozó ú. n. kiírási művelet legfontosabb részének: a versenytárgyalási feltételeknek is van műszaki kihatása a kiírás alá kerülő cikk műszaki leírása révén, mely az egész közszállításnak — valamint a műszaki átvételnek is — súlypontja, melyen az egész szállítás sikere nyugszik.

Lássuk tehát, hogy a csendőrség ruházattal és felszereléssel való ellátásának milyen kapcsolatai és összefüggései vannak 1. a közszállítással, 2. a műszaki átvételekkel, 3. a gazd. közigazgatási szolgálattal, s ha ezeket a szempontokat ismerjük, tárgyaljuk azt is, hogy a csendőrségi ruhaellátás és felszerelés korszerű fejlesztésének — e kérdéscsoportokon belül — milyen útjai s milyen lehetőségei vannak?

I. Közszállítási kapcsolatok.

Mindennemű csendőrségi beszerzés — legyen az a kincstár, avagy a „tömeg” terhére engedélyezve — mindenképpen a Közszállítási Szabályzat rendelkezései alá tartozik.

Az 1907. évi III. t.-c. 14. §. nyomán napvilágot látó „Közszállítási Szabályzat” — melyet 1929-ben módosítottak, s amelyet 1934-ben újra kiadtak — kifejezetten rendelkezik eziránt az 1. §-ban.

Merően téves tehát az a felfogás, mely azt vallja, hogy a csendőrség „átalányozott” ruhagazdálkodása: a „tömeg”-rendszer nem esik a Közszállítási Szabályzat hatálya alá. A „tömeg”-átalányokat végeredményében a kincstár adja. E gazdálkodási rendszer révén beszerzett ruházat a csendőröknek csak feltételesen tulajdona. E ruházatot a csendőr csak használja, az előljárók kiselejtíthetik — tehát rendelkeznek e ruhadarabokkal — s azokat a csendőrnek a tényleges szolgálat letelte után — leszereléskor — vissza is kell adnia, mégpedig egy erősen csökkentett „becsérték” melletti értéktérítéssel. Mindez bizonyítja, hogy a „tömeg”-beli ruházat nem magán-, hanem kincstári tulajdon.

A közszállítási vonatkozásokat mérlegelve, igen fontos tény, hogy a „tömeg”-beli beszerzésekre is a belügyminiszter előzetes engedélyét kell kérni, mert a tömeggazdálkodás legfőbb öre: a belügyminiszter, aki az általánokat kiutalja a közp. gazd. hiv. 64.111. sz. postatakarékpénztári csekkszámájára. Ettől függetlenül is engedélyt kell kérni a beszerzésekre, mert csak olyan beszerzést lehet a Közszállítási Szabályzat 18. §. 1. pont szerint kiírni, amelyeknek költségeit a belügyminiszter már engedélyezte. A kincstár terhére menő legénységi és lőszerrelvényi cikkek beszerzésénél ezen előzetes engedélynek még az az értelme is van, hogy a belügyminiszter az igény-

léseket csak a rendelkezésre álló költségkeret mellett elégítse ki s így igen gyakran törlést is eszközöl. Ez a „tömeg”-nél nem fordul elő, mert itt a fedezet a havi általánok révén máris rendelkezésre áll. A „tömeg”-beli igényléseket ugyanis az egyéni „tömeg”-vagyoni helyzet mérlegelésével lehet csak mindenkor előterjeszteni. A „tömeg”-beli igényléseket az előljárók ellenőrzik s így indokolatlan túligénylés esete nem állhat elő. Úgy a „tömeg”-beli, mint a kincstári beszerzést elrendelő belügyminiszteri rendelet intézkedik azután a beszerzés módjáról is, mert rendszerint utalás történik arra, hogy a beszerzés nyilvános, avagy zártkörű versenytárgyalás útján, esetleg kézi-bevásárlással — szabad kézből — történjék.

Amennyiben ez nincs a rendeletben szabályozva, úgy a Közszállítási Szabályzat 13—16. §-ában közölt beszerzési értékhatárokhoz igazodik a beszerzés módja. 2500 P-ig szabadkézből, 6000 P-ig zártkörű versenytárgyalással, ezen felül pedig nyilvános versenytárgyalás révén.

Ákár nyilvános, akár zártkörű versenytárgyalás útján történik is a beszerzés, a kiírási művelet (versenytárgyalási hirdetményt, feltételeket, stb.) a B. M. 73.675/VI—b.—1930. sz. rendelete alapján előzetes jóváhagyás, esetleg véleménynyilvánítás végett be kell mutatni a csendőrség központi gazdasági előadójának, akinek hivatása az, hogy a Közszállítási Szabályzat rendelkezéseinek érvényt szerezzen s e tekintetben az irányítás egységességét biztosítsa. Az ily módon jóváhagyott hirdetmények azután nyilvános tárgyalások alkalmával a sajtó és a szaksajtó révén közre adatnak, míg a zártkörű tárgyalások hirdetményeit csak az érdekelt vállalkozók kapják meg. A hirdetményeket az iparkamarák, valamint az összes gazdasági hivatalok is megkapják. Előbbiek az iparkamarai szállítóképességi bizonylatok kiállítása miatt, míg utóbbiak, hogy a helybeli iparosságnak legyen segítségére a minták bemutatása és a szállítási feltételek ismertetése céljából. A hirdetményeket ezenfelül megkapják a B. M., Iparügyi min., a budapesti I. kerpság is, hogy a tárgyalásokon megbízottaikkal képviseltessék magukat. E megbízottak, valamint az anyagraktár szakközegei a versenytárgyalásokon kialakult árak alapján, a Közszállítási Szabályzat §-ainak gondos mérlegelésével megteszik odaítélési javaslatukat a B. M.-nak, vagyis kifejezetten megindokolják s jegyzőkönyvbe fog'alják, hogy az egyes munkálatokat, gyártásokat melyik vállalkozó, mily mérvben s mily egységárban kaphatná meg. E javaslatok felett a B. M. 30 nap alatt dönt. 10.000 P-n felüli szállításnál azonban e javaslatot felülbírálja — a Közszállítási Szabályzat 43. §. 2. pont szerint — a B. M. által kinevezett ügynevezett ötös szakbizottság (jury) is, akik között a csendőrségi központi gazd. előadó, mint az ügy szakelőadója is részt vesz. E tárgyalásról újabb jegyzőkönyvet vesz fel az ötös bizottság — s a B. M. — a VI-b. osztálya szakelőadása alapján, — most már két jegyzőkönyvi odaítélési javaslatot is mérlegelve — végérvényesen dönt.

A belügyminisztériumi ötös szakbizottság tagjai: 1. Államtitkár, avagy ennek rangidős helyettese, a min. osztályfőnök. 2. Az elnöki osztály vezetője. 3. A számvetőség igazgatója. 4. A csendőrség központi gazd. előadója. 5. A rendőrség központi gazd. előadója.

A bizottságnak póttagjai is vannak, akik a most felemlített bizottság rendőrségi, avagy csendőrségi előadóit helyettesítik a'kor, ha népjóléti, avagy egészségügyi vonatkozású versenytárgyalás döntéséről van szó.

Különleges esetekben a B. M. e szakbizottságot még külső szakértővel, avagy szakértőkkel is kiegészítheti,

így pl. építkezési ügyek tárgyalásánál a tervezőt is meghívhatja.

A ruházattal és felszereléssel kapcsolatos szállítások odaitélésére vonatkozó B. M. döntést a csendőrségi felszerelési anyagraktár parancsnokság írásban megkapja. E parancsnokság ezen rendelet alapján nyomban értesíti a vállalkozókat a B. M. elhatározásáról úgy az igennel, mint a nemleges esetben. A kedvező döntés alapján a vállalkozó megbízást kap a munka elvégzésére, a szállítás teljesítésére s ezt írásbelileg ismeri el, miáltal a végleges és jogérvényes megegyezés — a kincstár és a vállalkozó között — létrejön. Akiknek az ajánlata el nem fogadható, azok bánatpénzeik egyidejű feloldása által mentesülnek az ajánlataikban foglalt kötelezettségek terhe alól. A vállalatnyertesek ezt a felmentést a munkálat kifogástalan teljesítése után — a végleges műszaki átvétel befejezésekor — kapják csak meg, mikor is az óvadékra kiegészített bánatpénzeiket is visszakapják s ezzel a közszállítási rész befejezést nyert. Lényegében azonosok az eljárások zártkörű versenytárgyalás, úgyszintén kézibevásárlás (szabadkéz) melletti beszerzésnél is.

A szabad kézből való beszerzésnél az összes lényeges eltérés mindössze csak az, hogy itt a beszerzést elrendelő rendelet már végleges felhatalmazást ad a kiíróknak a teljes lebonyolításra is, aminek legfőbb része az, hogy a szállítás odaitélési joga is — az engedélyezett költségkereteken belül — a kiíró hivatalt illeti meg, s

nem kell már felsőbb engedélyt kieszközölnie a hivatalnak, mert a „szabad kézből” való engedélyezéssel ez máris megvan.

II. Műszaki szempontok.

A szállítás lebonyolítása két főpilléren nyugszik s ezek egyike a csak egyféleképpen értelmezhető, félre nem magyarázható, pontos műszaki leírás, másika pedig a „természetbeni hiteles minta”, amely a leírásnak a megtestesítője s az esetleges leírásbeli homályok elosztója. Vita esetében perdöntő bizonyíték, miután a vállalkozók az ismert műszaki leírás s az ajánlattétel előtt megtekintett és ismert természetbeni hiteles minta alapján teszik meg árajánlataikat s így a szállítmánynak a leírással, illetve a mintával a legapróbb részletekig is megegyezőnek kell lennie. — Természetes hogy e téren nem lehet hajszálhasogatásig elmenni, mert a gyártás — tömeges készítmények alkalmával — felmutat némi egyenlőtlenséget, amit műszakilag is el kell fogadnunk. A nyersanyagok egyenlőtlensége a gyári munkamozzanatokban előforduló szóródásszerű eltérések, valamint az emberi kéz egyénenként és annak mindenkorai hangulataként is váltakozó befolyása a gépi és főképpen a kézimunkára igen sokszor jelentkezik olyan gyártási egyenlőtlenségekben, amelyek a gyakorlati használhatóságot lényegesen nem befolyásolják. Például a csendőrkalap-állásíjak szelvényén lévő vonalas mintázat, amelyet kézi munkával állítanak elő — az előbb vázoltak alapján — nem lehet teljesen

mintahű. A műszaki értelemben vett mintahűség lehető elérésére a csendőrségi felszerelési anyagraktár parancsnokság — öntevékenyen — egy igen ötletes újítást vezetett be. A vállalkozókat a megrendelőlevélben kötelezték arra, hogy „a tömeges gyártás megkezdése előtt” feltétlenül mutassanak be — előzetes jóváhagyás végett — a megrendelt cikkből 2 darabot, szövetből egy mintavéget, stb.

E gondoskodás célja az, hogy az első minták műszaki megvizsgálása révén az esetleges műszaki tévedések megelőztessenek s hogy a nagy tömegben hibásan gyártott cikk átvételénél egyik félre nézve se álljon elő olyan kényszerhelyzet, amely az átadás-átvételt befolyásolná.

Előfordult ugyanis olyan eset is, hogy az egyik legnagyobb, legjobban felszerelt, — s műszakilag is legjobban vezetett — gyárunk 1000 darab zöld ágyterítő szállításakor az első mintákat elfogadás végett nem mutatta be s így történt azután, hogy az ötödik ezer ágyterítő gyártásánál a fekete csíkok az előírástól eltérően nem szélesség, hanem hosszirányban helyezték el. Ennek következtében a gyárnak 1000 darab zöld ágyterítőt újra kellett gyártania, mert a meg nem felelő csíkozású zöld ágyterítőket a csendőrség nem vette át.

Az első minták bemutatásával, — amikor az elfogadott minták egyikét a gyár a továbbgyártáshoz visszakapja, míg a másik az átvételek céljaira visszamarad — ily végzetes tévedés elő nem fordulhatott volna. Ha e hibát egy anyagilag kevésbé erős gyárunk követte volna el, úgy e tévedés következményeit alig lehetett volna a kis gyárnak egyhamar kihevernie. Mit csinál a gyár akkor, ha pl. járőrvezetői jelvények, zöld kalapzsinórok, jelszínórok, stb. gyártását hibázza el, hiszen ezeket a cikkeket a csendőrségen kívül sehol nem lehet értékesíteni, mert e cikkek polgári célokra még átalakítás útján sem használhatók. Ily esetekben bizony egyedül kell a vállalkozónak viselnie a tévedése következményeit.

A kellő szakismerettel és részrehajlatlan szigorral eszközölt műszaki vizsgálatok a leghatékonyabb eszközei annak, hogy a vállalkozók a szállítással elvállalt feladatuknak teljes mértékben megfeleljenek. A vállalkozók egy része ugyanis részint tudat alatt, részint pedig tudatosan igyekszik a gyártásnál, a szállítási határidőnél, avagy a lebonyolításnál némi könnyebbséget biztosítani magának különösen akkor, ha ez még némi anyagi előnyt is jelent.

Nem is lehet rossz néven venni a vállalkozótól, ha a feladatát csak oly mértékben teljesíti, amilyen mértékben azt tőle követelik. Ha az átvevő műszaki közegek — szabályellenesen és öntevékenyen — a gyártás részleteire nézve olyan utasítást adnának ki, ami a gyártást olcsóbbá teszi, s több vállalkozói hasznot biztosít, ezt a vállalkozók szívesen teljesítik, megfordítottja ellen azonban rendszerint hevesen tiltakoznak s hivatkoznak a feltételekre, nemkülönben a kiírási művelet műszaki adataira.

A következetesen szigorú és igazságos műszaki átvétellel lehet a vállalkozókból a legbiztosabban kikényszeríteni azt, hogy az általuk gyártott cikk műszakilag 100%-osan kifogástalan legyen. Ez azért is fontos, mert a kincstár csak ekkor jut a szállított áruban 100%-os ellenértékhez.

Nem elégséges ugyanis, hogy a szállított cikk, anyag, szövet, stb. külsőre nézve mintahű legyen, formára, színre, tapintásra megegyezék az előírással mintával, hanem mindenképp álló követelmény az, hogy a kényes

műszerek útján megállapíthatólag is megfeleljen a vizsgált anyag az előírás valamennyi műszaki kikötéseinek.

Az előírások — a műszaki tudományok mai állása szerint — nem bíznak meg az áru mintahű és előírással külsőjében, mert az emberi becsülőképesség ingatag s bizonytalan, hanem minden minőségjellemzőjét az árunak számokban igyekeznek kifejezni és rögzíteni, amit: műszaki értékadatnak hívunk s amit műszerekkel (szakitógép, stb.) ellenőrzünk.

Ilyen műszaki értékadat, hogy egy szövet négyzetmétere hány gramm súlyú, egy bizonyos darabja a szövetnek hány kg. terhelés mellett szakad el s elszakadásig a szövet hány mm-t nyúlik stb., stb.

Ezek a számok minden fajta árura nézve fajlagosan vannak meghatározva aszerint, amint az illető áru használata a több, vagy kevesebb műszaki értéket követeli meg. A köpenyposztóra előírt szilárdsági értékek, súly, szakítóerő, nyúlás, tartósság és anyagjóság műszaki értékadatai egy értékesebb anyagot jellemeznek, mint a zubbonynadrág, avagy a sapkaposztó ismert műszaki adatai. Mégis kifogásolnunk kell azt, ha a zubbonynadrág posztóban találjuk meg a köpenyposztó adatait, avagy a zubbony-nadrág posztóban csak a sapkaposztó adatait észleljük, avagy megfordítva. A műszaki értékadatokat és minőségjellemzőket a használat célja szerint gyakorlati úton állapítják meg s így az átvételek ehhez igazodnak.

A műszaki vizsgálatokkal az anyag belső értékeit, szinte a lelkét vizsgáljuk meg, melynek legfontosabb része az áru, az anyag, a szövet alapanyaga, amiből az áru készült, vagyis: a nyersanyag. Az ipar feladata ugyanis a nyersanyagok feldolgozása, átalakítása s ma már a nagyon fejlett gyártási módok mellett ugyanazt az eredményt egy kis mesterségbeli készség, mondjuk: technikai ügyeskedés révén hitványabb, olcsóbb nyersanyagból is el lehet érni. A nyersanyagvizsgálat ezért van az újabb műszaki vizsgálati módok homlokterében. A csendőrség is azért rendezkedett be a nyersanyagvizsgálatok korszerű lefolytatására, melynek eszközei: a göröcsövi vizsgálatok 1000-szeres vetítéssel (mikroszkópi lineáris vetítés) és a vegyi vizsgálatok. Ma már a nyersanyagot nemcsak egyszerűen összekeverik (manipulálják) pl. gyapjút a műgyapjúval, avagy az értéktelenebb pamuttal, műselyemmel természetes, fizikai úton, hanem vegyi úton is történhetik a különböző nyersanyagok egyesítése a bőrcserzési (festési) eljárásokhoz hasonlóan, amit a mai műszaki tudomány „nyersanyag-nemesítés”-nek nevez.

A göröcsövi (mikroszkópi) vizsgálat — megnagyított göröcsövi képnek falravetítése — szintén újabb eszköze a műszaki anyagvizsgálatok fejlesztésének, mert eddig a göröcsövi vizsgálatokat végző csak egyéni becsülőképessége és becsülésképe szerint mérte pl. a gyapjúszálaszkák minőségjellemző szálvastagságait, holott ma 1000-szeres lineáris nagyítás mellett, ha ezt a képet a falra vetítjük, a szálvastagság mérését az emberi egyéni becsülőképességtől függetlenül tehetjük, mert 1000-szeres nagyításban már centiméterekben mérhetünk, holott a gyapjúszálaszkák finomságjellemző átmérői, szálvastagságai a valóságban csak mikron értékekben jelentkeznek, vagyis a milliméter ezredrésznyi egységeiben. (Lásd! 1., 2. 3. ábrákat.)

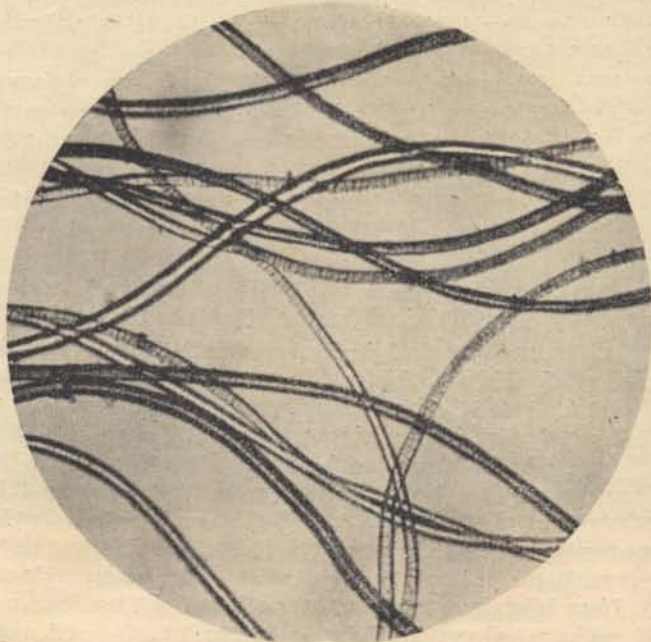
A tudós büszke, hogy olyan sokat tanult, a bölcsesség alázatos, hogy nem tud többet.

COWPER.

A cm-ek már jól megmérhetők, s így e mérés — a vetítési eljárás segítségével — bizottságilag is eszközölhető és ellenőrizhető is, ezáltal az egy ember becslőképességéből eredhető hibaforrást máris sikerült kiküszöbölünk.

A csendőrség ruházati cikkeinek, felszerelésének a legnehezebb műszaki kérdése az, hogy a rendszeresítésre kerülő cikk mindenben megfeleljen a gyakorlatban a használat igényeinek. A műszaki anyagvizsgálatok alkalmazásával talált minőségjellemző műszaki értékeknek olyanoknak kell tehát lenniük, amelyek a gyakorlati élet követelményeinek mindenben megfelelnek.

A csendőr járőrszolgálat, a 36 órás külszolgálat a valódi fokmérői annak, hogy a viselésre kerülő ruházati cikknek milyen erősnek, milyen tartósnak, stb. kell lenni. A beszerzésnek még gazdaságosnak is kell lenni s a

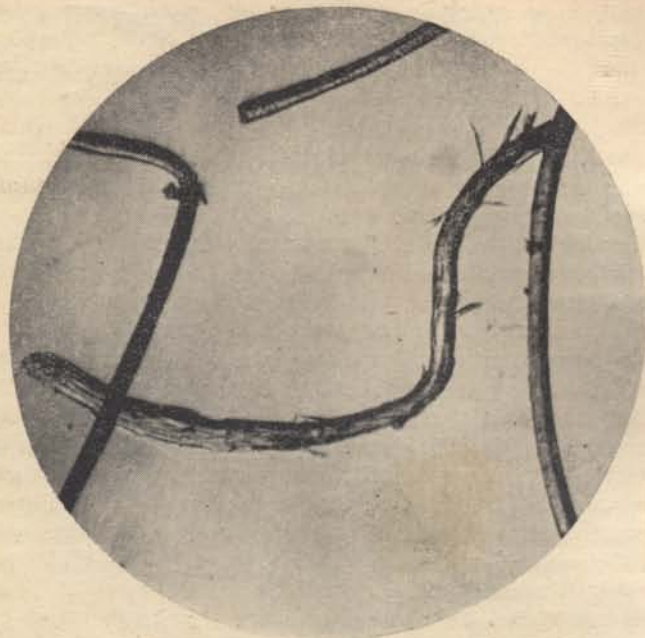
1. ábra.

Zubbonyzövet egészséges gyapjú nyersanyaga, ép felületi pikkelyekkel. 1000-szeres lineáris nagyítással falravitett görcsövi (mikroszkópi) kép látóteréből fényképezte: a budapesti 1. nyomozó alosztály fényképezte.

használatra kiadott cikknek viszonylagosan sok ideig kell eltartani, mert a rövidebb élettartam újabb beszerzést követel, újabb költséget okoz, ami a „tömeg”-gazdálkodásra nézve, — s ezen keresztül a „tömeg”-tulajdonosra nézve is — káros.

Ezért szükségesek a rendszeresítések előtti gyakorlati kipróbálások, hogy kikémleljük, hogy az elméleti alapon meghatározott minőség a gyakorlatban miképpen felel meg. A rendszeresítés utáni időkben az innen kiadott anyagok és cikkek elhasználódásáig előbukkanó „rejtett hibák” után pedig azért kutatunk — s ilyen adatokat azért kérünk bejelenteni — hogy a minőségeket ellenőrizzük, mert a tömeges átvételek alkalmazásával a műszaki vizsgálat rendszerint csak kémpróbeszerület történik az átvett mennyiség 5–10%-áig s így a külsőleg teljesen azonos, a megvizsgáltakhoz hasonló cikkek, szövetek között *elvileg*, esetleg akadhat olyan is, ami nem képviseli a próbaképpen megvizsgált anyagok összes minőségjellemzőit s ami idő előtt ezért megy tönkre.

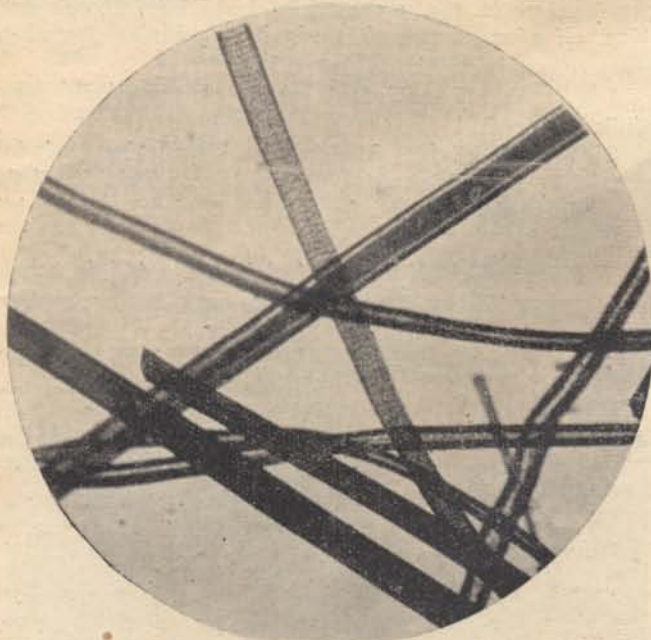
A műszaki tudományok azonban ma már oly fejlettek, hogy néha teljesen költségmentesen — a meglévő költségkeretek s az eredeti műszaki értékek határai

2. ábra.

Zubbony-nadrágposztó gyapjúanyaga műgyapjúval szennyezve. Erősen sérült jellegzetes gyapjuszál, melyen a felületi pikkelyek teljesen hiányoznak. 1000-szeres lineáris nagyítással falravitett görcsövi (mikroszkópi) kép látóteréből fényképezte: a budapesti 1. nyomozó alosztály fényképezte.

között is — lehet olyan újítást is kivitelezni, ami a gyakorlati használhatóság mellett a cikk élettartamát is fokozza. — Ilyennek képzeljük el a most kipróbálás alatt levő könnyebb súlyú, nagyobb melegtartású téli alsóneműeket is, amelyek — legalább is elméletileg — jobban beválnak majd, mint a közel kétszer olyan súlyú s kétszerannyi nyersanyagot igénylő régi téli alsóruházat.

3. ábra.

Tehénszőr, — velőrétegű felszőr és pehelyszőr keverék, amelyből a minőségjellemző szálvastagságok különböző méretei jól érzékelhetők. Pehelyszőrökön a felületi pikkelyek, felszőrökön a szálközépen végig húzódó széles velőréteg jól láthatók. 1000-szeres lineáris nagyítással falravitett görcsövi (mikroszkópi) kép látóteréből fényképezte: a budapesti 1. nyomozó alosztály fényképezte.

(Folytatjuk.)

A közúti közlekedés ellenőrzése.

Irta: KULCSÁR LAJOS főhadnagy.

A gépjárművek mindinkább növekvő száma, valamint az örvedetesen fejlődő idegenforgalom, mind nagyobb és nagyobb terheket ró a közúti közlekedést ellenőrző csendőrijárőrökre, annál is inkább, mert a közúti forgalom növekedésével egyenes arányban nő az ott elkövetett kihágások száma is.

Kivéve a közlekedési őrsőket, tapasztalható, hogy az őrsparancsnokok és az egyes járőrök nem mindig a megfelelő szigorral és gondnal kezelik a közúti közlekedés ellenőrzését. Attól eltekintve, hogy a kellő és célszerű ellenőrzéssel igen sok szerencsétlenség és kihágás előzhető, illetve szüntethető meg, ma már a gonosztevők egy igen tekintélyes része kerékpáron, motorkerékpáron vagy gépkocsin száguld a zsákmány után, amint azt a feljelentési fogalmazványokban és a hírlapok közleményeiben nap-nap után olvashatjuk.

A közúti forgalom ellenőrzése még azokban az őrskörletekben is, melyeket egy-egy bizonyos főbb útvonal szel keresztül, a közbiztonsági szolgálat más ágazatai mellett aránylag mostoha bánásmódban részesül. Ennek okát a következőkben látom:

1. Az idősebb csendőrök idegenkednek ettől a szolgálatától, mert ezt a régebbi időkben nem csinálták, de nem is volt rá ily mérvben szükség és mert rendőri szolgálatnak tekintik.

2. A Közlekedési Kódex felületes ismerete.

3. Idegenkedés főleg a gépjárművek ellenőrzésétől (hogyan, mi módon csinálja, mert nincs benne a szolgálati utasításban, vajjon ki ül benne, nem lesz-e kivizsgálás a vége).

4. Sokan még mindig nem ismerik fel e szolgálat nagy horderejét (az utakon közlekedő büntetettek igazolása, elfogása, szerencsétlenségek megelőzése, forgalom zavartalanságának biztosítása stb.).

1-hez: Az idő múlásával ez az ok magától megszűnik.

2-höz: A közúti közlekedés ellenőrzése minden csendőrtől a Közlekedési Kódex hézag nélküli tudását, síma érintkezési modort és gyors elintézési módot követel meg.

A Közlekedési Kódex elsajátítására az idő és a mód rendelkezésre áll az őrsökön, tehát egy kis szorgalom-

mal ez mindenki által nehézség nélkül elérhető. Ha a tudás már megvan, ez magával hozza a biztos fellépést, tehát az udvarias síma érintkezést is, mert ha valaki azt látja, hogy a csendőr biztos a dolgában, nem vitatkozik és nem gorombáskodik, ami rendszerint kiinduló pontja a csendőr által tanúsított udvariatlan vagy kevésbé síma modornak is. A gyors áttekintés és elintézési mód is természetesen folyománya a tudásnak.

3-hoz: Ez a kérdés már nagyobb súllyal nehezedik a csendőrök vállára egyrészt azért, mert a Közlekedési Kódex nem foglalja rendszerbe az egyes ellenőrizendő pontokat, hanem különböző szakaszokban szétszórtan tárgyalja azokat, másrészt pedig nincs utasítása a csendőrnek a végrehajtás mikéntjére vonatkozólag. Itt jegyzem meg, hogy célszerűnek tartanám a Szolgálati Utasítás 8. fejezetének, úgy miként az például a 60. §-ban a vadászat és halászat ellenőrzésével kapcsolatosan van, egy új §-sal való kiegészítését, ami a közúti közlekedés ellenőrzéséről szólna.

Elgondolásom alapján a közlekedéssel kapcsolatosan ellenőrizendő leggyakoribb kihágásokat, könnyebb megjegyezhetőség és ellenőrizhetőség céljából két nagy csoportba lehet osztani:

a) (Leggyakoribb) közúti kihágások, melyek a járművek megállítása nélkül egyszerű rátekintéssel ellenőrizhetők.

b) (Leggyakoribb) közúti kihágások, melyek csak a járművek megállításaival kapcsolatban ellenőrizhetők.

a)-hoz: *A fogatott járműveknél:* 1. Helyes oldalon halad-e? 2. Helyes oldalon állt-e meg? 3. Nem előző helytelenül? 4. Nincs-e felügyelet nélkül? 5. Van-e jelző táblája? 6. Táblája szabályos, olvasható, megfelelő helyen van-e? 7. Mennyi a befogott állatok száma? 8. Mennyi az utána fogott állatok száma? 9. Nincs-e túlterhelve, az állatok nem elcsigáztak-e? 10. Este ki van-e világítva? 11. Prizma van-e hátul? 12. Megengedett gyorsasággal hajt-e? 13. Jelzéseket szabályosan adja-e? 14. Nem bántalmazza-e durván az állatokat? 15. Nincs-e túl szélesre rakva? 16. Nincs-e kettőnél több kocsit egymásután akasztva? 17. Kerékkötő lánc alkalmazása? — *Kerékpároknál:* 1. Helyes oldalon hajt-e? 2. Helyesen előzőt-e? 3. Van-e kézifék? 4. Van-e csengő? 5. Este ki van-e világítva? 6. Prizma van-e hátul? 7. Megengedett sebességgel hajt-e? 8. Nem gyalogjárón hajt-e? 9. Van-e névtáblája? 10. Névtábla szabályos, olvasható és megfelelő helyen van-e? 11. Belterületen nem szállít-e még egy személyt? 12. Lakott területen nem elengedett

Világjárók.

(Marton fhdgy. felv.)

Egy kis hiba.

(vitész Thassy-Plávenszky Ferenc szds. felv.)

Amit vissza kell szerezniünk: Rozsnyó vára.

kormányal hajt-e? 13. Embereket, állatokat nem kering-e körül? 14. Megengedettnél nem visz-e nagyobb csomagot? 15. Eb nincsen-e a kerékpárhoz kötve? 16. Jelzéseket szabályosan adja-e? — *Motorkerékpárnál*: 1. Helyes oldalon hajt-e? 2. Helyes oldalon állt-e meg? 3. Helyesen előzött-e? 4. Rendszámtáblája van-e? 5. Olvasható-e és az előírt helyen van-e? 6. Van-e hangjelző készüléke? 7. Van-e közúti adóbélyegje? 8. Este ki van-e világítva? (Szóló- és oldalkocsi külön-külön.) 9. Megengedettnél nem hajt-e sebesebben? 10. Jelzéseket szabályosan adja-e? — *Gépkocsiknál*: 1. Mint a motorkerékpárnál 1—10-ig, ezen kívül: 2. Rendszámtábla olvashatóan van-e kivilágítva? 3. Zártszekrényű kocsikon van-e index? 4. Tehergépkocsikon van-e visszapillantó tükör? 5. Közhasználatú járművek belseje ki van-e világítva? 6. Közhasználatú járművön rajta van-e a jelzőtárcsa? 7. Lakott helyeken és más járművekkel való találkozás esetén országúti fényszóróval halad-e?

b)-hez: *Motorkerékpárnál*: 1. Van-e vezetői igazolványa? 2. Van-e igazoló lapja? 3. betétlappal? 3. Van-e két egymástól függetlenül működő fékje? 4. Van-e hangtompító készüléke? és az ki nem kapcsolható-e? 5. Oldalkocsi motorkerékpároknál a hátsó lámpa csak a rendszámnál gyujtható és oltható-e? 6. Van-e eisősegélynyújtáshoz szükséges kötöző- és fertőtlenítő szere? — *Autóknál*: Mint a motorkerékpároknál 1—6-ig. 2. Van-e hangjelzőkészüléke? 3. Van-e pótkocsivontatáshoz külön engedélye? (Tehergépkocsiknál.) 4. Fényszórója tompítható-e?

Ezek azok a kihágások, amelyekkel a csendőr lépten-nyomon találkozik, de ezek nagyrésze a kihágások, azon fajtáinak, melyek a szerencsétlenségek, forgalmi akadályok kútforrásai, de egy nem igaz úton járó egyén ravasz és számító szándékossága is.

Az itt általam fel nem sorolt sok közlekedési kihágásnak ugyanilyen fontossága van, azonban azokat ritkább előfordulása miatt és mert e kis közlemény kereiteiből kinőne, mellőztem.

Az ellenőrzések mikéntje szempontjából éles határt kell húzni a motoros és nem motoros járművek között.

A nem motoros járművek ellenőrzése lassúbb jármódjuk miatt nem ütközik különösebb akadályokba, azonban a szabálytalanul haladó vagy felszerelésű, ki nem világított motoros járműveknek a járőr mellett való elszáguldása hány csendőrnek okozott bosszúságot nyílt közúton, mikor a rendszám elolvasása a gyorsaság, sár, por, köd vagy annak ki nem világítása miatt feljegyezhető nem volt.

A közúti közlekedés ellenőrzésénél épúgy, mint a közlekedési örsökön, a járőrök az út egyes szakaszain tartanak figyelő állásokat, amikor a járőr tagjai egymástól 40—50 méter távolságra álljanak fel. A kihágás felfedezése esetén nappal kézzel, este pedig zseblámpával jelezzék egymásnak a jármű megállítását, minekutána az ellenőrzéshez a járőr tagjai csatlakozzanak egymáshoz.

Az ellenőrzés, illetve igazoltatás mindig a legnyugtobb és legudvariasabb hangnemben történjék, mi-

ként azt a Szolgálati Utasítás 306. pontjában olvassuk. Külföldiekkel szemben igen jó szolgálatot tesznek a több nyelven kiadott értekező füzetecskék. Külföldiekkel szemben különös udvariasságot kell tanúsítani, hogy európa-hírú testületünk és nemzetünk jó hírneve csorbát ne szenvedjen.

Itt említjük meg, hogy ha egy járóművet már megállítunk valamilyen szabálytalanság miatt, alaposan ellenőrizzük minden szempontból s ne elégedjünk meg csak egyes kihágások feljelentésével.

Előfordult például, hogy egy szabálytalan oldalon hajtó motorkerékpáros ellenőrzések kiderült, hogy nincs vezető igazolványa, igazoló lapja, forgalmi engedélye, közúti adóbélyege, elsősegély nyújtáshoz szükséges felszerelése s a motorkerékpár kikapcsolható hangtompítóval volt ellátva.

4-hez: Ennek a pontnak a súlya az őrsparancsnokoktól kezdődően az őrsök közvetlen előjáróinak a vállán fekszik, akiknek minden alkalmat fel kell használni a közlekedés-ellenőrzés fontosságának a kidomborítására. Ezen a téren főleg az őrs- és szakaszparancsnokoknak kell öntevékenyen, kezdeményezően és jó példával előljárni.

Csak azokban az őrskörletekben szaporodik fel hihetetlen mértékben a közlekedési kihágások száma, ahol az ellenőrzés hiányzik, felületes, avagy tulon-túl elnéző. Az állandó és kivételt nem ismerő ellenőrzés azonban szinte csodákat művel ezen a téren. Például hozhatom fel erre az egyik közlekedési őrs statisztikáját. A felállítási évben egy 200 kilométeres útvonal 24 órás portyázása alatt a feljelentett közlekedési kihágások száma meghaladta a 20—25-öt, ma már ez a szám 5—6-ra csökkent.

Az egyik gyalogőrsön egy hónap alatt szintén a minimumra esett a közlekedési kihágások száma az őrsparancsnok ama intézkedése alapján, hogy az őrskörlet közepét átszelő forgalmas közúton áthaladó minden járó 20 perces figyelő állással ellenőrizte a közlekedés rendjét. Rövid 1—2 hét múlva ennek úgy híre ment, hogy a járóművezetők egymást figyelmeztették az őrskörlet területén a közlekedési rend szabályos betartására.

Ezekután az őrsparancsnokok munkáját a közúti közlekedés ellenőrzése tekintetében a következőkben gondolom:

A) A közúti forgalom ellenőrzésének fontosságára való állandó figyelmeztetés.

B) A Közlekedési Kódex fontosabb szakaszainak nemcsak elméleti, de részletes gyakorlati oktatása.

C) Az ellenőrzés mikéntjének ismételt gyakorlati bemutatása.

D) A járóörök eligazítása alkalmával a közlekedés rendjének ellenőrzésére való felhívás.

E) Forgalmasabb útvonalak ismételt leportyáztatása.

F) Félévenként 1—2 napon az őrskörleten keresztül haladó összes járművek razziaszerű ellenőrzése.

G) Rendes szolgálatban a forgalmas útvonalakon 15—20 perces figyelő állások tartása.

A csendőr-levelezőlapok szépek, művésziek. Magunkat becsüljük meg, a magunk népszerűségét és tekintélyét emeljük, ha izléstelen cífrások helyett a magunk levelező-lapjain üdvözljük rokonainkat és ismerőseinket.

Egy elfelejtett úttörő.

Irtta: SZENTJOBBI JÁNOS alhdgy.

(Kemeese).

Amit Kiss Pál m. kir. csendőr véghezvitt, még jóval a háború előtt, az Ur 1912. esztendejében, az annyira úttörő volt, hogy megörökítésre méltó, mert más gondolni sem mert volna rá, ő pedig megtette. Ő volt ugyanis széles e hazában az első csendőr, aki motorkerékpározott. Lehet, hogy szobrot érdemelt volna, magas kőtalpazaton, amint a motorkerékpáron ül, porcellánadrágban, a szél által hátrahajtott bajusszal, a levegőben repülő sapkával, előtte megrettenve menekülő tyukokkal, libákkal... dehát úgy van az, hogy a kortársak ritkán értik meg a nagy embereket, csak az utókor ébred rá, hogy ki volt az, aki már nincs, mint ahogy most én csinálom. a testiület e volt nagy fiával.

Történt pedig, hogy a kapnikbányai ezüstabányák egyik mérnöke Németországból egy motorkerékpárt hozott magával. A kerékpár már hasonlított azokhoz, amelyek most széltében szaladgálnak úton-útfélen és amennyire most a kutya sem törődik azokkal a boldogtalannokkal, akik elérve a csúcspontját annak, amit kényelmetlenségben el lehet érni, elszántan zötyögtetik magukat rajtuk, — olyan feltűnést keltett az akkor. Olyan gyorsan ugyan nem ment, mint a mostaniak, de hangja határozottan hatalmasabb volt. Három kereke volt. A két hátulsó kerék közé már akkor egy vesszőkosarat spekulált a német, amibe útitárs ülhetett. Ha a mérnök úr nagy csattogással, robogással bemennydörgött valamelyik szűk völgyben fekvő oláh faluba, a tyukok szivdobogva menekültek a hombárok alá, ahol pihegni sem mertek, a kutyák szűkölve kaparták a földet, hogy belebujjanak, az oláhok pedig, meg lévén győződve róla, hogy ütött az utolsó óra, megitták, ami pálinka volt a háznál, keresztet vetettek és várták, mikor dől össze a világ.

Gyönyörű szórakozás lett volna ez, hanem... Mert hanem is volt. Mert a motor nemcsak az oláhokat ijesztette nyavalyássá, hanem megtréfálta az igen sokszor a mérnök urat is. Különösen mikor már egy kicsit eltelt a dicsőséggel és a legvadabb dübörgés között száguldiva is fájó szívvel gondolt vissza a kétezer forintjára, amibe a motor került és ami soha többé vissza nem jó. Ilyenkor a motor, mintha csak hatványozni akarta volna a keserűséget, a ratatatázást abbahagyva, egyszerűen megállott. A mérnök úr azután egy óra hosszaiig a porban csuszkaált alatta, s miután minden ruháját kellő módon beolajozta, Isten ellen intézett becsmérlő nyilatkozatok közben, (nem mondhatom, hogy „disznó módon káromkodva”, mert finoman akarom magamat kifejezni) taszítani kezdte az alattomos járművet a kigyózó országúton felfelé, és örült, ha olyan oláhra akadt, aki hajlandó volt befogni igavonó állatait az átkozott alkotmányba. Midőn pedig az ilyes balesetek napirenden kezdtek lenni, megsiratta a kétezer forintját, megátkozta a könnyelműségét és eladta a gépet ötven forintokért Hagymási úrnak, az egyik törekvő gépésznek, akinek a technika vívmányai iránt érzéke volt. Ez úgy ahogy ismét rendbe hozta és szabad idejében rejtélyes kirándulásokat tett rajta, mindaddig, míg az „ifiaszony” rá nem jött, hogy a gépész úr útja gyakran visz el bizonyos oláhasszony lakása előtt, kinek a férje Amerikában van és aki fiatal, a nyakában meg nyolc sor kalárist visel kék pántlikával megkötve, a bocskorszíja viszont a térdéig kigyózik síma, fehér lábaszárán. — Mindezeknél fogva

(Bálint Géza őrm. — Budapest — felv.)

az ifjasszony a gépész urat szeliden kérdőre vonta. Ilyenformán:

— Mondd csak, fiacskám, hol is voltál te tegnap délután?

— Egy kicsit kirándultam a Gutinra, jó levegőt szívni, — ártatlankodott a gépész.

— Hm, — így az asszony, — hogy lehet az, hogy az oláhné sokkal errébb lakik a Gutinnál és mikor oda értél, a géped dübörgése megszűnt és három hosszú órán át csend volt? — Mi? Erre felelj most nékem! — De ezt az utóbbi felszólítást az ifjasszony úgy látszik nem gondolta komolyan, mert ha csakugyan feleletre várt volna, nem vágta volna a gépész úr fejéhez az aludttejes fazeakat, se a mángorlósulyokkal nem ütött volna kettőt olyat a hátára, hogy csakugy döngött. A gallérijába ragadva se rántotta volna le a földre a szegény gépész urat, s ott nem rugdosta volna meg, mert az nyilvánvaló, hogy így felelni nem lehet. De még ha ezt nem tette volna is, akkor sem tudott volna felelni a gépész úr, mert az asszonyból dőlt a szó:

— Szerető kell neked, ilyen asszony mellett, mint én? Hatgyermekes családapának!? Hogy a nyavalya jött volna rád, a pufogó masináddal együtt! — Megragadva a kárvallott embert, maga elé állította és szónokolt tovább:

— Most pedig jól figyelj ide, fiacskám, nehogy meg találjak haragudni rád! Azt az átkozott pukkan-tozó masinát még a mai napon elpusztítod! Ha dalolásért adod oda valakinek, még akkor is, mert ha én a dübör-gését még egyszer meghallom, eloltom a gyertyádat, még ha a tömlöcben is rothadok el! Miért? Mert nem

neked való! Egy rendes ember azt mondta volna a feleségének: Nézd, tubicám, ül fel csak ide mellém és elmegyünk ide, meg oda, mint egy pár galamb. Te pedig mit mondtál, amikor anélkül, hogy csak egy szóval is hívtál volna, menni akartam veled? Azt, hogy: Nehéz vagy te, fiam, ehhez a finom géphez. Meg osztán látod, bele se férsz a kosárba, meg a tengely is letörne alattad. — És mit hallok? Az oláh asszony alatt nem törik össze, pedig annak csak a két melle van olyan nehéz, mint egy véka búza. — Hát a nagyanyádat tartsd ezután bolondnak! Itt többet nem dübörögsz az én fülemben!

Miután az ifjasszony a gépész urat így visszatértette az erények útjára, az bánatosan kiült a tornácra és gondolkozott, kinek varrhatná hamarosan a nyakába a masinát. Ekkor sétált el a ház előtt Kiss Pál csendőr, szájában egy papírszipkába dugott rettentő hosszú szivarral. Már többször megnézegette a gépet, ezért a gépész megszólította:

— Halló, őrsvezető úr! A motorbicikli eladó!

Kiss csendőr bement és szemügyre vette a gépet, ami külön erre a célra készült kis színben állott. Megtapogatta a vastag gumikerekeket, ráült a nyeregére, megilletgette magát rajta, azután a kosárba ült bele, abban is meghintáztatta magát, megállapította, hogy elég jó ülés esik benne, azután megint a nyeregére ült, megfogdosta a kormányt és ezzel a vizsga be volt fejezve. Még rámutatott a benzintartályra és megkérdezte:

— Ebben a síma pléhskatulyában mi van?

— Abba a benzint tölti az ember, — magyarázta a gépész úr — ami a motort hajtja, az meg a kerékpárt hajtja. Most éppen tele van.

— Hát nem a villany hajtja? — kérdezte csalódot-
tan Kiss csendőr.

— Nem, — felelte a gépész — de az nem baj.

— Tud biciklizni az őrsvetető úr? — kérdezte még
a gépész.

— Úgy a! — sértődött meg Kiss csendőr, aki való-
ban jól tudott kerékpározni.

— Annál jobb! — így a gépész, — akkor csak még
azt mutatom meg, hogy kell elindítani és már mehet
is vele az őrsvetető úr.

— Előbb még azt akarom tudni, mibe kerül ez az
ócska csüllő, — tért át Kiss csendőr az udvariasból az
üzleti hangnembe.

A gépész megfogta a csendőr jobb kezét, azt saját
bal tenyerébe fektette, saját jobb kezét pedig felemelte
magasra, készen arra, hogy belecsapjon a csendőr mar-
kába és szólt:

— Az előbb rettenetesen megharagított a felesé-
gem. Családos ember vagyok, a családban nem aka-
rok kárt tenni, a mérgemet azonban muszáj valahogy
kiadni. Ezért adom el, ezért pocskolom el ezt a finom
gépet. Hát idehallgasson: — s belecsapott a csendőr
markába:

— Ötven forint!

— Sok! — mondta rá Kiss csendőr, aki jó üzlet-
ember volt és most ő vette a gépész kezét a magáéba
a már leírt módon és belecsapott:

— Húsz pengő! Ha már így esett, egye meg a fene!

— Negyven! — csapott egyet újra a gépész.

— Húsz egy büdös vassal sem több! — szólt a
csendőr, közben nagyot csapott a gépész tenyerébe, mert
már egészen bele volt melege a vásárba.

— Harminc! — Csattogtak a tenyerek.

— Húsz! — volt a válasz.

— Adjon Isten szerencsét hozzá az őrsvetető úrnak
és egészséggel tessék vele szórakozni! — szólt bele az
alkudozásba az időközben megjelent gépésznek és felcsa-
pott a csendőrnek, miközben az a meglepetéstől eltátotta
a száját. — Adjon pénzt! — fűzte tovább az asszony
az üzletet, miközben férje óvatosan hátrébbhúzódott.

Tulajdonképpen Kiss csendőrnek eszeágában sem
volt, hogy a gépet megvegye. Ezt észrevette az asszony
és ezért vette a kezébe a vásár lebonyolítását. A csendőr
pedig, miután szégyelte a szavát visszavonni, jó képet
vágott a dologhoz, sőt kezdett neki tetszeni. Kivette hát
a pénzt és át akarta nyújtani a gépésznek, az asszony
azonban előzékenyen utána nyúlt és lecsúsztatva a kö-
ténye zsebébe. A csendőr mosolyogva vállat vont és azt
mondta:

— Adjon Isten szerencsét maguknak is a pénzhez.

— Az áldomást mikor isszuk meg? — szólt még a
gépész, de Kiss csendőr úgy tett, mintha nem hallotta
volna. Ehelyett kérte a gépészt, hogy mutassa meg,
hogy kell a gépet elindítani. A gépész kitolta a színből
a gépet, megfogta a két kormányát, egyik lábával rálé-
pett a pedálra, rúgott egyet rajta, mire a gép pokoli
dübörgéssel válaszolt és a csendőr megszeppenve hőkölt
hátra az asszonnyal együtt, de megemberelte magát és
nem akarva, hogy azt higgyék róla, hogy fél, elszántan
géphez lépett és felült a nyeregbe. Az asszony sietve ki-
nyitotta a kaput, a gépész mutogatva meghúzott valami
bezgenytyüt és a gép mennydörögve, módosan kidöcög-
ött az utcára. — A gépész még utána kiabált:

— Ha meg akar állani az őrsvetető úr, azt a fényes
gombot tessék balra fordítani, — de már ebből a csendőr
nem hallott semmit sem. Először a laktanya felé tartott.

Ott jön, ni!... (vitéz Thassy-Plávenszky szds felv.)

Megelégedve látta, hogy megdicsőülésének Szabó és Sütő
csendőrök a szemtanúi, mert a nagy puffogatásra ki-
csődültek a csudájára és még a szakácsné is leesett állal
bámul utána. Büszkén kanyarodott rá a Mármarosziget-
nek vezető műútra, amely kigyózva kapaszkodik fel az
1050 méteres Gutinra, ott elhagyva Szatmár határát,
átlép Mármarosba, s a Felsőbányáról jövő úttal egye-
sülve lekigyózik a Mára völgyébe s megy Mármaroszi-
getre. Mikor már majdnem fent volt a hágón, ahol észak-
nyugati irányban eléittek a Rozsály kék csúcsai, igen
emelkedett érzéssel tekintgetett széjjel, mert felfelé a
gép nem rohant valami gyorsan. Annál veszettebben
kezdett rohanni lefelé, ezért keresgéltni kezdett a sok bil-
lentyű, bezgenytyű, huzal között valami fék féjét, amivel
meg tudná állítani a gépet vagy legalább az iramot mér-
sékelní, de hiába forgatta, huzgálta akármelyiket, a gép
se meg nem állott, se a gyorsaság nem lanyhult. A
csendőr ráeszmélt, hogy a gépet nem tudja, hogy kell
megállítani s félni kezdett, mi lesz, ha elviszi jó mesz-
szíre, ott valahol kifogy belőle a benzin. Beletelik két-
három nap, míg hazakerül. Ezenkívül erősen javultak a
kilátásai arra nézve, hogy valamelyik kanyarodónál a
gép a mélybe repül vele. Ezért mikor a felsőbányai utat
elérte, valami a csodával határos szerencsével az úttor-
kolaton sikerült visszafordítania a gépet, amely azután
nagy robajjal, lassítva valamit, kezdett visszafelé kapasz-
kodni a Gutinra. Ahogy az iram lassult, a csendőr ke-
reste az alkalmas helyet, ahol leugorjon az átkozott ma-
sináról, majd itt, majd ott... de mire észrevette magát,
megint fenn volt a hágón, ahonnan a gép ismét szédítő
iramban száguldott lefelé. Minden kanyarodónál hajsza-
l híján lerepítve gazdáját a mélységbe. Kiss csendőrnek
minden szál haja az égnek állott, izzadt, szinte elállott
a szívverése, mikor egy-egy fordulónál átrohant, mert

egy ökönyom mindössze és Kiss csendőr a pokolban van. A laktanyában volt csendőrök, meghallva a gép hangját, újra kiállottak a tornácra és borzongva, tátogva nézték a szerpentineken örülten lefelé rohanó gépet, s mikor a fordulókhoz ért, elfordították a fejüket, mert nem akarták látni, mint lép át Kiss csendőr az örökkévalóságba. Isten különös csudájaképpen azonban ez nem történt meg, mert a gép máris a faluban püfögött. Elvágatott előttük és menydörögve belerohant az éppen szembe jövő tehéncsorda közepébe. Kiss csendőr tért volna ugyan jobbra is, balra is, de az ágyúdörgésszerű robajtól megrémült tehének elbődültek és úgy ugráltak össze-vissza, mint a pattogó kukorica a rostában. Egy nagy pirostarka tehén éppen a gépnek keringözött, amire viszont Kiss csendőr széttárta a karjait és mint valami mentőhorgonyt, átölelte annak a nyakát. Mialatt a gép beleszaladt az árokba, a tehén felvágva rohant Kissel a nyakán az utcán végig, szánkázta a porcellánadrágot a porban és egyéb földi apróságokban, majd mikor rálépett a lábára, a csendőr elúnta a dicsőséget és eleresztette a tehén nyakát. Nagyon puffanva elnyúlt a porban. Mikor a por is elszállott, előtűnt lassan Kiss csendőr is. Prüszkölte szájából a port és futott volna a gépéhez, az azonban egy nagyobb robbanás után már megcsendesedett, s mire a csendőr odaért, már csak láng és füst, meg ócskavas volt. — A gép az árokba érve ugyanis oldalt dőlt, s a benzintartálya nem lévén jól elzárva, elkezdett csobogni csendesesen a tartalma és amikor a kifolyó benzin a még mindig járó gép kipufogójához ért, meggyulladt és ami éghetett, elégett. — Kiss csendőr keseregve fogadta az odaérkező bajtársait:

A művész... (Kiss Károly I. t.-őrm. — Budapest — fe'v.)

— Húsz forint! Egy kocát vehettem volna apámnak belőle! S jómagamat is csak az imádság tartotta, hogy oda nem veszem! Hogy micsoda marha vagyok én!

Ebben egyetértett vele Sütő és Szabó csendőr is, bólintván mindkettő, ennél fogva vita nem keletkezett. Mindamellett Szabó csendőr vigasztalni próbálta:

— A mérnöknek kétezer, a gépésznek harminc forintja úszik. Akkor te mit jajgatsz! Még mindég van 15 kiló ócskavas! A furulyászsídjó két új cseréptányért ad azért.

— Ott egye meg a rozsdá, ahol van, — mondta Kiss csendőr. Azzal leköpte a kimult gépet, hátat fordított neki és megindult hazafelé.

KATONAI ISMERETEK.

Üldözés.

A világháború számtalan harcéri példája bizonyítja, hogy a legkisebb egységtől a legnagyobbig a győzelem gyümölcsét az üldözés biztosítja. Az üldöző minden törekvése arra irányul, hogy ellenfelét megsemmisítse. Ehhez minden erejét latba veti és fáradságot nem kímélve, megállás nélkül addig szorítja ellenfelét, míg az minden ellenállást felad. Az ellenség legérzékenyebb oldalában és az élel előtt, tehát az üldöző itt fogja elsősorban megtámadni: arcban csak a legszükségesebb erővel követi vagy támadja, hogy mozgásban maradjon.

Az üldözésnek kíméletlennek kell lennie, mert az üldöző csak így érheti el annak eredményeként az ellenség megsemmisítését: az erő végső megfeszítése az üldözésnél megkíméli az üldözőt a további véres harcoktól.

Feltevés:

...-én 14 órakor K. községtől kb. 15 km-re a ...-i ipartelepen a munkásság szélsőséges elemei a munkát váratlanul beszüntették, az üzemet hatalmukba kerítették és a rend helyreállítására kirendelt csendőrörsöt (12 fő) puskatúzzal fogadták. Az örs kemény harc után kb. 16 órakor a rendbontókat kiszorította az ipartelepről Kövesbérc irányába.

Az örsparancsnok 18 órakor az örsrel a vázlat szerinti helyzetet érte el. Az eddigi harcokban az örsnek 2 csendőre sebesült meg, ezek bekötözés után beosztásokban maradtak. A csendőrök lőszere fogytán van, fejenként kb. 20 drb tölténnyel rendelkeznek. Az örsparancsnok a közeli órákban segítséget nem várhat. A lázadók ereje kb. 60 fő.

Az örsparancsnok 18.30 órakor észreveszi, hogy a lázadók tüze gyengül, egyes alakok a domb mögött eltűnnek. Ekkor a következőképpen ítéli meg a helyzetet: az örs feladatát csak akkor oldja meg, ha a lázadókat elfogja. Ehhez elég erősnek érzi magát. A csendőrök a további fáradalmakat bírni fogják. A tűzharcot azonban kerülnie kell, hogy a kritikus pillanatokra elegendő lőszer álljon rendelkezésre. A lázadók további szándéka

minden valószínűség szerint K. község elérése, hogy onnan azután a beálló sötétségben szétszéledhessenek.

Az őrsparancsnok ezt feltétlenül meg akarja akadályozni, mert ha a lázadók a hídon átjutnak, kézrekerítésük nehezen fog sikerülni.

Feladatát az őrs több módon oldhatja meg. A támadást a teljes őrrel nem volna célszerű archan folytatni, mert akkor a támadás a lázadókat a hídon át a községbe szorítaná. Keleti irányban az átkarolás nem ígér sikert, mert a terep igen jól áttekinthető s így a szándékot az ellenség még a végrehajtás előtt felismeri.

Ezeket a lehetőségeket átgondolva, az őrsparancsnok elhatározza, hogy az őrs kisebb részével a lázadókat archan tovább támadja, míg az őrs zömével az erdőn át a folyó irányába eltolódik s a hídat gyors ütemben elérve, a lázadók visszavonulási útját elvágja.

Eme elhatározás alapján az őrsparancsnok kiadja parancsait. Magához rendeli „A” törzsőrmestert s a következő parancsot adja: „Benyomásom, hogy a lázadók a Kövesbércről K. község felé akarnak visszavonulni. Meg akarom akadályozni, hogy a lázadók a hídat vagy a folyót elérjék. Az őrs nagyobb részével balra az erdőn át eltolódom a híd felé és elvágom a lázadók visszavonulási útját. Ön „B” és „C” csendőrökkel (az őrs legjobb lövői) a lázadókat tartsa tűz alatt s a terep ügyes kihasználásával támadását folytassa. Ha az ellenség ellenállását feladva visszavonulna, kövesse. Hármuk lőszerének kiegészítésére ott a nagy fánál 200 drb töltényt visszahagyok. Végeztem!”

Az őrsparancsnok ezután „D” csendőrrel az őrs többi csendőreit gyülekezteti a nagy fánál. „A” törzsőrmester részére a 200 drb töltényt összeszedeti, majd röviden parancsol: „A lázadók visszavonulási útjának elvágására az erdőn át a hídhoz menetelünk. „D” és „E” csendőrök terepkutatók. Menet alatt teljes csend. „F” csendőr jobbra, „G” csendőr balra, „H” csendőr hátra figyel. Irány az erdősarok. Csatározlop! Végeztem!”

Az őrsparancsnok a tervezett úton — anélkül, hogy a lázadók részeivel találkozott volna — elérte az erdőt. Midőn az erdészlaknál az erdőbői kibukkan, látja, hogy a lázadók nagy része a majornál gyülekezik s szemmel láthatóan várják a dombon levő társaikat.

Az őrsparancsnok erre a nem várt kedvező alkalomra alapozza további tervét. Az otthon levő erdészt a lázadókhöz küldi azzal a hamis hírrel, hogy cserhátmajorba gépkocsikkal katonaság érkezett. Ugyanakkor 3 csendőrt az erdőátvágáshoz küld, hogy a lázadók ne vehessenek irányt az erdősarok felé. Ezután a lázadókat a legkisebb távolságra beengedve, rajtuk üt.

Miklós István tiszthelyettes.

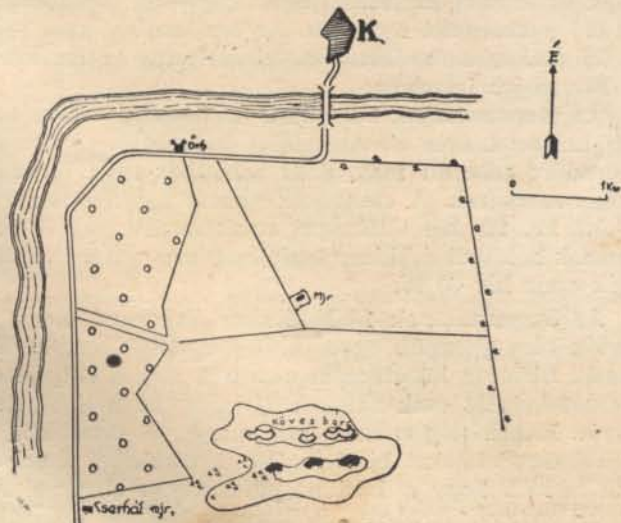
A románok betörésekor a brassói csendőrkerület vaea-lui-frate-i határőrizeti őrsén mint őrsparancsnok teljesített szolgálatot. 28 főnyi legénységgel éberrel vigyázta a magyar határt. Nyitott szemmel járt s a románok készülődéseiből közeli betörésre számított. Ezért a harcra minden pillanatban el volt készülve.

1916 augusztus 27-én éjjel megtörtént a románok betörése. De Miklós tiszthelyettes és emberei pillanatok alatt

talpon voltak s a románokat heves tüzeléssel visszaverték, sőt a közeli román határőrséget is megfutamtították. A román csapatok azonban állandóan szaporodtak s rohamukat mind nehezebben tudták visszaverni. Ezért minden kincstári értéket és titkos iratokat magukhoz véve, tervszerűen, veszteség nélkül vonultak vissza s a 44. gyalogezrednél jelentkeztek szolgálattételre.

A 3. zászlóaljba osztották be őket. Miklós tiszthelyettes mint a helyi viszonyokkal teljesen ismerős, nagy hasznára volt a harcoló csapatoknak.

Személyes bátorságával különösen a verestoronyi vasúti megállónál, Nagytalmács és Moh községeknél vívott ütközetekben tűnt ki. A románokat heves harcokkal több napon át meggátolták előnyomulásukban s ezzel csapataink felvonulása lehetővé vált.

Miklós István tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Gulyás József törzsőrmester.

A világháború kitörésekor a nagyváradi országos csendőriskolában állott első elméleti kiképzés alatt. Innen került a brassói csendőrkerülethez, majd rövid időn belül az orosz harctérre rendelték.

Bár fiatal csendőr volt, mindenütt derekasan megállta helyét. Büszke volt hivatására s szívvel-lélekkel szolgálatának, kötelességeinek élt.

Többször rendelték felderítő járőrbe. Minden ilyen alkalommal több orosz foglyot ejtett.

1915. év első felében visszarendelték a vöröstoronyi szoros őrzésére s a határ vigyázására. A román betöréskor az ágyból kiugrálva, félig felöltözötten verték vissza a románok ortvámadását és addig tartották távol heves tüzelésükkel az ellenséget, amíg felszereltek. A vöröstoronyi szorosban másfél napig hősiesen tartották magukat a több ezer főből álló ellenséggel szemben és csak akkor vonultak vissza, amikor a románok más helyen átjőve, már a hátukba kerülhettek.

Gulyás József törzsőrmester a valea lui fratei román határőrség megtámadásában, a Boica és Nagytalmács, valamint Moh községeknél a sokszoros túlerőben lévő ellenséggel kifejlődött igen heves harcokban vett részt. Önfeláldozó és vitéz magatartásával tüntette ki magát.

Gulyás József törzsőrmestert bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Toók Mózes tiszthelyettes.

1916. évi augusztus hó 30-án az őr egész legénységével a harcoló csapatokhoz csatlakozott, mert a románok olyan hirtelenül özönlöttek el a határt, hogy az őr néhány emberével a védelemre nem is lehetett gondolni.

Résztvett a Nagydisznód és Czód községek közötti erdőben lefolyt, 11 óra hosszát tartó heves harcban. Itt halálmegvető bátorsággal, állhatatos kitartással és erős győzniakarással küzdött a románok ellen. De bajtársainak és alárendeltjeinek lelkesítésével is kitüntette magát.

1916 szeptember 3-án önként jelentkezett felderítő járőr szolgálatra, melynek parancsnoka lett. Nagydisznód és Czód községek között az ellenség rajvonalán áthatolva, értékes felderítést végzett. Állandó életveszély között végezte megállapításait s nem egy veszélyes helyzetből segítette ki csendőri leleményessége.

Visszatérőben a Schevis-pataknál egy 30—40 főből álló tábori őrséget, mely őket felfedezte, hatalmas lendülettel megtámadott és szétvert. Veszteség nélkül, igen fontos jelentéssel vonult be csapatához.

Toók Mózes tiszthelyettest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Marthi Ignác tiszthelyettes.

A vöröstoronyi határszéli őrsnek volt parancsnok-helyettese 1916. év augusztus 27-én hallotta, hogy a románok betörése küszöbön áll. Járás- és őrparancsnoka távollétében ő intézkedett. A legénységet készségbe helyezte, figyelő járőröket vezényelt ki. Nemsokára jelentést kapott, hogy a románok betörték. Gyorsan felriasztotta a közeli határszéli őröket, jelentéseit megtette, a kincstári s magánvagyon megmentésére mindent elkövetett. Az állomásfőnökkel vasúti szerelvényt állíttatott össze, hogy azon a polgári lakosságot elszállíttassa. Lázás tevékenysége közben nem vette

észre, hogy a románok a csendőrlaktanyát bekerítették és már tűz alá is vették.

Legénységét azonnal felszereltette s mindent megsemmisített. Átvágta magát az ellenségem s a vasútállomáshoz vonult, hogy a polgári lakosság vonatának elindulását biztosítsa. Ezt heves tüzeléssel sikerült is elérnie s visszaszorította a románokat.

1916 augusztus 28-án mintegy 30 főből álló osztagával feltartóztatott egy román zászlóaljbat Oltalsósebes község közelében mindaddig, míg a cs. és kir. 44. gyalogezred egy százada segítségére érkezett.

Augusztus 29-én a verestoronyi megállóhelynél, 30-án Moh és 31-én Bongárd községnél a sokszoros túl-erőben lévő ellenséggel kifejlődött igen heves harcokban vett részt s minden alkalommal vitéz és önfeláldozó magatartásával, állhatatos kitartásával, hajlíthatatlan akaraterejével és alárendeltjeinek lelkesítésével tüntette ki magát.

1914 szeptember 14-én négy napos felderítő szolgálatba indult. Veszény és Hermány községek között az ellenséges állásokon átjutva, a románok tartalékerejéről, elhelyezéséről és készülődéseiről szerzett igen becses adatokat.

Az 1918. évi forradalom kitörésekor a hunyadmegyei Zám községben volt őrsparancsnok. A fosztogatásokat erélyes kézzel akadályozta meg s 1918 november 3-án fegyverhasználatlalt állította helyre a rendet.

1918 december 5-ig maradt helyén s csak parancsra vonult vissza a mai Csonkacmagyarország területére.

Marti Ignác tiszthelyettes vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Szabó Benjamin tiszthelyettes.

1914. november 5-én osztották be tábori csendőrszolgálatra a budapesti 1. honvéd gyalogezred egy zászlóaljához. Az orosz harctérre került. Eleinte tábori csendőrszolgálatot teljesített, később azonban rajvonalba került, mert az oroszok nagyon szorongatták csapatainkat s minden puskára szükség volt.

1914. december havában Homonna alatt az orosz túlerő rohamot-roham után vezetett hevenyészett állásaink ellen. De hős kis csapatunk mindannyiszor visszaver-verte az oroszokat. Ebben a harcban Szabó tiszthelyettes 41 orosz foglyot ejtett. Ezeket kísérte egyik harci szünetben hátra s amikor visszaérkezett, ismét vad hevességgel lángolt fel a harc. Balszárnyunk komoly veszélyben forgott. A nagy tömegekben özönlő oroszokat csak puskatűzzel verhetők vissza, mert a géppuskák a jobbszárnyon voltak.

Egymás után három futárt küldtek a géppuskásokhoz, hogy sürgősen jöjjenek át a balszárnyra, de ezeket az oroszok lelőtték. Ezek után bízták meg ezzel a feladattal Szabó tiszthelyestest. Ő csendőr, neki sikerülhet átjutni a tűzön s a parancsot végrehajtani. És sikerült! Rövidesen már a balszárnyon kattogtak a géppuskák és az orosz rohamok véresen omlottak össze gépfegyvereink tűzében.

A zászlóalj valamennyi harcában résztvett s mindig megbecsülést szerzett a magyar csendőr névnek. Szerették, megbecsülték.

1916. június hó végéig volt a rajvonalban. Sebesülése miatt volt kénytelen hazajönni.

Szabó Benjamin tiszthelyestest bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Szigeti Gáspár tiszthelyettes.

A brassói csendőr-kerület negováni határszéli nyári őrsnek volt a parancsnoka.

A románok betörése alkalmával az őrs legénysége — parancsra — rendben visszavonult. Ütközben román járőrökkel találkoztak s ezeket mindig sikerült szétkergetni. Egyesültek a dobroni és bucsesdi határszéli őrsök legénységével és az ellenség által szétszórt 63. gyalogezredbeli néhány honvéd is hozzájuk csatlakozott. Ezek felett vette át a parancsnokságot Szigeti tiszthelyettes. Az ő szemében ez már egy kis hadsereg volt s már türelmetlenül várta a parancsot az elindulásra. Végre ez is megérkezett.

1916 augusztus 29-én ez a kis csapat megszállta a Negovánului hegy egyik tisztását s itt várta a románok támadását. Hát ez hamarosan be is következett, de olyan túlerővel és olyan tűzzel, hogy Szigeti tiszthelyettes kis csapata lélegzeni is alig tudott. De azért derekasan megállták helyüket. Hidegvérrel osztották a halált. De a románok észrevétlenül bekerítették őket. Mikor hátulról is tüzet kaptak, Szigeti tiszthelyettes két részre osztotta csapatát és a visszavonulást előkészítette. Hatalmas tüzzel rávetette magát a hátulról tüzelő románokra, azokat rohammal visszaver-verte, majd az arcvonalt támadókra zúdított fergetes tüzet s ennek védelme alatt százada lényegesebb veszteség nélkül visszavonult. Az ellenségnek halottakban és sebesültekben súlyos veszteséget okozott.

Századát gyors és bátor elhatározással keresztülvitt támadással a bekerítés veszedelmétől megmentette.

1916 szeptember 14—20-ig a Szenterszébet községbe benyomulni szándékozó ellenséges járőröket, az állandó és heves ágyútűz dacára, többször szétverte.

Szigeti Gáspár tiszthelyestest vitéz magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

65. kérdés. A Szut. 64. pont 17. alpontja értelmében a csendőrség köteles az illetékes méntelepvezetőségek megkeresésére az állami ménék ellenőrzésében közreműködni, zugméneket kinyomozni és azok tulajdonosaival szemben eljárni. Mi a célja és lényege ennek a szolgáltatnak? Csak a méntelepvezetőségek megkeresésére végezheti-e ezeket a tennivalókat a csendőrség, vagy saját kezdeményezéséből is?

Válasz. Az államnak fontos érdekei fűződnek ahhoz, hogy az ország loállománya minél nemesebb, tisztább fajú, vagyis minél egészségesebb és munkabíróbb legyen. Nemcsak katonai szempontból, de a mezőgazdaság érdekében is meg kell akadályozni, hogy loállományunk hibás, gyenge egyedek párosítása folytán elsatnyúljon, elkorcsosodjék, hiszen mindnyájan tudjuk, mennyivel kevesebbet ér a korcs, hibás, gyenge ló az erősnél, hibátlannál. De érdekünk a loállományunk nemesítése azért is, mert a magyar gazdák igen sok lovat adnak el külföldre; sok ezerre rüg évente a lovak száma, amit idegen államoknak főleg katonai bizottságai Magyarországon összevásárolnak. Ezek a bizottságok azonban jól megnézik a lovat; csak egészen elsőrangú, hibátlan katonalovat vásárolnak meg, a selejtes a gazda nyakán marad.

Loállományunk fajtisztaságát csak a szülőegyedeken keresztül lehet biztosítani azáltal, hogy elsatnyult, korcs, hibás állatok párosítását megakadályozzuk. Ennek ellenőrzését az államnak erre szolgáló szervei, a mezőgazdasági kamarák és az állami méntelepvezetők végzik. Az ideális megoldás persze az lenne, ha mindkét szülőegyedet: a kancát és a mént is ellenőrizni lehetne; de a gazdák tulajdonában levő összes tenyészkancák kiválogatása és általános ellenőrzése gyakorlatilag nem oldható meg, ezért az állam kénytelen megelégedni azzal, hogy legalább az apaállatokat kiválogatja és ellenőrzése alatt tartja.

Az apaállatok révén azonban az állam a lótenyésztést nemcsak ellenőrzi, de irányítja is. Minden vidéken olyan tájfajta ménnel fedeztet, amely az illető vidék jellegének és szükségleteinek legjobban megfelel. (Hegyes vidékre pl. lipicai, síkföldi vidékre nonius mént stb.) Úgyel arra is, hogy kereszteződésre alkalmatlan fajták, pl. hideg- és melegvérű lovak ne fedeztessenek, mert az ilyen természetellenes kereszteződésből csak korcs ivadékok származhatnak.

Ezért van elrendelve, hogy fedeztetni csak állami ménnel, vagy olyan magánménnel szabad, amelyet megvizsgáltak és fedeztetési célokra alkalmasnak minősítettek. Vannak azonban lelkiismeretlen emberek, akik nem törődnek a nemzetgazdasági érdekekkel, hanem haszonlesésből olyan magánméneket is fedeztetésre használják, amelyek arra nem alkalmasak. Ezt persze, miután meg van tiltva, titokban cselekszik. Megkönnyíti a visszaéléseiket sok gazda könnyelműsége is, akik azért, hogy a fedeztetési díjon takarékoskodjanak, vagy hogy a lovaikat ne kelljen az esetleg távollevő állami ménhez vinniök, titokban inkább nem minősített, u. n. zugménekkel fedeztetnek. Természetes, hogy erre nagyon reáfizethetnek, mert a pénzt, amit a fedeztetési díjon vagy az utazáson megtakarítanak, sokszorosan reáfizetik azáltal, hogy silány lóhoz jutnak.

Meg kell jegyezni, hogy ménlovat tartani szabad és azzal a saját lovait bárki fedeztetheti, csak másoknak nem szabad a fedeztetést megengedni, vagyis a mént engedély nélkül nem szabad közhasználatra bocsátani. Ha valamelyik vidéken a zugménekkel való fedeztetés nagyon elharapózik, a földművelésügyi miniszternek joga van a magántulajdonban levő, közhasználatra nem szolgáló méneknek is az ellenőrzését, sőt még az ivartalanítást is elrendelni.

Aki ménlovat engedély nélkül fedeztetés céljából közhasználatra bocsát, az 1927. évi XXV. tc. 6. §-ába ütköző kihágást követ el. Az ilyen kihágást a csendőrség nemcsak az illetékes méntelepvezetőségek, vagy másnak a feljelentésére, illetve megkeresésére, hanem hivatalból is köteles nyomozni és feljelenteni. A Szut. 64. pont 17. alpontja csak azért emeli ki, hogy a csendőrség az ellenőrzést a méntelepvezetőségek megkeresésére köteles fogadtatni, mert a méntelep-parancsnokságok a Szut.-nak sem az 521., sem az 522. pontjában nem szerepelnek azok között a hatóságok stb. között, amelyek a csendőrségnek közvetlen felhívást, illetve megkeresést adhatnak. Azért nem voltak e pontok egyikébe sem felvehetők, mert megkeresési joguk nem általános, hanem csak az állami és zugmének ellenőrzésére vonatkozhatik; a 64. pont 17. alpontjában tehát külön el kellett rendelni, hogy ilyen tárgyú közvetlen megkereséseiket az őrsök teljesíteni kötelesek.

A zugmének ellenőrzése a csendőrség részéről úgy történik, hogy az őrs figyelemmel kíséri mindazokat, akiknek fedeztetési célra nem minősített ménlova van, hogy titokban nem fedeztetnek-e másoknak. Ha igen, az előfordult eseteket megállapítja és a főszolgabíróknak feljeli. A feljelentésben meg kell említeni, hogy a tulajdonos a zugménnel pénzért (nyereségvágyból) vagy ingyen (szívességből) fedeztetett-e? Az előbbi esetben ugyanis elzárásbüntétést is lehet alkalmazni, az utóbbi esetben csak pénzbírságot.

A zugmének ellenőrzésén kívül a csendőrségnek az állami ménék ellenőrzésében is közre kell működnie. Erről a következőket kell tudni:

Kétféle állami mén van: méntelepi és bérbeadott, u. n. bérmen. A bérmen is állami tulajdon, de fedeztetési célokra magánosoknak bérbeadják. Az ilyen bérmennek a bérlo maga fedeztet és a fedeztetési díjak az ő tulajdonát képezik. Tekintettel arra, hogy ilyen ménekkel a fedeztetés nem esik közigazgatási korlátozás alá, (csak az van meghatározva, hogy a ménre — kora szerint — legfeljebb hány kancát szabad fedeztetni) a ménért pedig a bérlo anyagi felelősséggel tartozik, a bérmenek ellenőrzése körül a csendőrségnek nincs tennivalója, annál kevésbé, mert bérment csak egészen megbízható helyre (pl. nagyobb uradalmaknak) szoktak kiadni s ott is állatorvosi ellenőrzés alatt tartják.

A bérbe nem adott, vagyis állami kezelésben megtartott méntelepi ménék fedeztető állomásokra vannak kihelyezve. A fedeztető állomások helyei évenként változnak aszerint, hogy a gazdák mikor, hova, hány mént igényelnek. A fedeztető állomások rendszerint március 1-től június 30-ig vannak kiinn a községekben, de van eset, hogy egyes állomásokot már február 1-én is kihelyeznek.

A fedeztető állomás vezetője, ha csak 2—3 mén van, egy méneskatona, ha több ló van, akkor altiszt. A fedeztető állomások kihelyezéséről a méntelep parancsnokság az illetékes őrsöt rendszerint értesíteni szokta, de ha nem értesíti is, az altiszt vagy a méneskatona az őrsön megérkezése után azonnal jelentkezni köteles.

Az istálló falára, amelyben a ménék el vannak helyezve, ki kell függesztve lennie az istállórendnek. Az istállórend felsorolja a ménék ápolására vonatkozó rendel-

Szombat délután...
(Bálint Géza örm. — Budapest — felv.)

kezéseket, az etetési, itatási, jártatási időt stb. A járőröknek tehát mindenekelőtt azt kell ellenőrizniük, hogy a méneskarai altiszt vagy a méneskatona betartja-e az istállórendet; lelkiismeretesen ápolja-e a méneket; ha a járőr etetési vagy itatási időben érkezik: az etetés vagy itatás idejében történik-e. A méneket csak a meghatározott jártatóhelyen szabad lovagolni és nem szabad pl. sétalovaglásra használni.

Állami ménnel csak az előírt fedeztetési díj ellenében szabad fedeztetni. Az altiszt vagy a méneskatona a beszedett fedeztetési díjakat legkésőbb a következő napon a község előjáróságához befizetni köteles. Ezt a községi előjáróság egy tagjának, aki erre ki van jelölve, ellenőriznie kell. Ingyen, szíveségből nem szabad fedeztetni.

Ha a járőr a fedeztető állomás vezetője részéről bármiféle visszaélést vagy kihágást észlel, vagy ha az illető katonai szempontból kifogásolható egyéni magatartást tanúsít, az illetékes mentelep-parancsnoksághoz kell feljelenteni.

66. kérdés. *A járőr elővezető parancsot foganatosít. Egy országgyűlési képviselő, akinek az elővezetendő egyén öccse, a járőr előtt menő elővezetendő egyént megállítja, megfogja s kijelenti, hogy nem engedí öccsét elővezetni. Mi a járőr tennivalója s védi-e az országgyűlési képviselőt ily esetben a mentelmi jog?*

Válasz. A járőrnek természetesen mindent meg kell tennie az elővezető parancs törvényszerű végrehajtásában. Az országgyűlési képviselőt ily esetben a mentelmi jog nem védi, mert az elővezetésnek tettelesen ellenszegülve, az 1914:XL. tc. 4. §-ának 1. bekezdésébe ütköző, hatósági közeg ellen elkövetett erőszak vétségét követte el s tettenérés esete forog fenn. A járőr tehát először udvariasan figyelmeztesse a képviselőt eljárása törvényteleniségére s ha magatartását nem változtatja meg, úgy kell vele szemben eljárnia, mint bárki mással szemben, aki nem országgyűlési képviselő. A tényállás részletes ismertetése mellett mindenestre feljelentést kell készíteni s azt a kir. ügyészségnek megküldeni.

67. kérdés. *A községi csordás, midőn a csordát a hajnali órákban kihajtja, kürtjén katonai hívőjeleket fúj. Figyelmetlenségét eljárásának helytelenségére, ez azonban nem használ. Követett-e el a csordás bűncselekményt?*

Válasz. Az a körülmény, hogy a csordás a kihajtott barmoknak katonai hívőjeleket fúj, lealacsonyító a m. kir. honvédségre. A cselekmény tehát az 1914:XL. tc. 2. §-ába ütköző, a 4. §. 2. bekezdése szerint minősülő, a 8. §. 3. pontja szerint felhatalmazásra, hivatalból üldözendő becsületértés vétsége. A nyomozást tehát a csordás ellen folyamatba kell tenni s a tényállás pontos felderítése után a kir. ügyészségnél feljelentést kell tenni. A nyomozásnál súlyt kell helyezni oly tanuk vallomására, akik a katonai hívőjeleket jól ismerik. A m. kir. honvédelmi miniszter felhatalmazásának beszerzése iránt a kir. ügyészség intézkedik.

68. kérdés. *A hajnali órákban a barmokat kihajtó csordás szűkségtelenül erős kürtöléssel zavarja a lakosságnak még alvó részét. Mily jogszabályba ütközik cselekménye?*

Válasz. Az eljárás az éjjeli csendháborítás fogalma alá tartozik. Országos érvényű jogszabály erre nincs, azonban helyhatósági szabályrendeletekben erre rendszerint van intézkedés. A vármegyei szabályrendeletekben kell tehát a megfelelő intézkedést kikeresni.

69. kérdés. *Két gyermekkorú egyén bemászásos lopást követett el. A járőr nyomozást folytat s bűnjeleket vesz őrizetbe. Mi a helyes eljárás a tényállás kiderítése után? Felelős-e a szülő a gyermek bűncselekményéért?*

Válasz. A gyermek ellen bűnvádi eljárás nem indítható, bármiféle bűncselekményt követ is el. Gyermek a törvény szerint az, aki 12. életévét még nem érte el. Ha tehát a csendőr ilyen gyanúsított ügyében eljár, első dolog a születési anyakönyvi kivonat beszerzése. Ha ennek alapján a gyermek életkora hitelesen megállapítható is, a büntettet és vétséget elkövető gyermek ügyében a tényállást ki kell nyomozni. A törvény szerint ugyanis a bűncselekményt elkövető gyermek ügyében a fiatakoruak bíróságának messzeemenő intézkedési joga van avégből, hogy az esetleg elzúllófélben levő gyermeket az elzúllástól megmentse vagy helyes szellemi és erkölcsi fejlődés felé terelje. A csendőrnek tehát kötelessége minden olyan tényt kideríteni, ami a fiatakoruak bíróságának intézkedése szempontjából fontos

lehet. Meg kell tehát állapítani, hogy a gyermek nincs-e kitéve környezetében az erkölcsi romlás veszedelmének vagy nem zúllott-e máris el. A csendőrnek tehát meg kell állapítania, milyen a gyermek életmódja általában, kik-mik a szülei, milyen életmódot folytatnak ezek? Véleményt is nyilváníthat a csendőr abban a kérdésben, hogy a gyermeknek meghagyása eddigi környezetében kívánatos-e, mert a fiatakoruak bíróságának joga van a gyermeket szüleitől is elvenni s akár állami gyermekmenhelyen is elhelyezni.

A bűncselekményt elkövető gyermekről így elkészített jelentést a fiatakoruak bíróságának kell megküldeni. A tényfelderítés során őrizetbe vett bűnjeleket is oda kell megküldeni. Minthogy a gyermekkorú ellen folytatott eljárás nem bűnvádi eljárás s az elkövetett bűncselekménynek büntetőjogi következményei nincsenek, a csendőr lehetőleg mellőzze bűnjelek őrizetbevételét, mert ezzel csak bonyodalmakat okoz azoknak, akiknek a bűnjeleket majd vissza kell adni. Természetesen fontos körülmény, hogy az elkövetett bűncselekmény tényállása tisztán álljon a bíróság előtt s azért általában nem kifogásolható, ha a csendőr a tényállás könnyítése körül éppen olyan lelkiismeretesen és a szabályoknak megfelelően jár el, mint más bűncselekmények esetében, ami a tényállás pontos kiderítését illeti, ennek azonban nem szabad a gyermek személye — mint gyanúsított — ellen irányulnia. A gyermek személye csak akkor és annyiban vonható be az eljárásba, amikor és amennyiben a tényállás felderítése azt elkerülhetetlenné teszi. Nem szabad a gyermeket meghurcolni, ide-oda kísérgetni és általában a gyanúsítottak járó elbánásában részesíteni.

A szülők nem felelősek gyermekük bűncselekményeiért büntetőjogilag, legfeljebb magánjogi felelősségről lehet szó, ha a kellő felügyelet elmulasztása miatt vétkeességük a másnak okozott kárban megállapítható. Lehet azonban arról is szó, hogy a szülők vagy hozzátartozók a gyermeket a bűncselekmény elkövetésére felbuztatták, ilyenkor önálló tettekként büntetőjogilag felelősek. Ha pedig a gyermek bűncselekményéből hasznot húztak, például a gyermek által ellopott tárgyat vagyoni haszon végett megszerezték, büntetőjogi felelősségük ilyenkor is fennáll, még pedig szintén tettesi minőségben, mert a megszerzés ilyenkor elvételi cselekménynek számít, lévén a gyermek akaratának nyilvánítására képtelen s így büntetőjogi beszámítás alá nem eső személy. Ha tehát a megszerző tudja, hogy a gyermekkorúnál levő tárgy lopott s azt attól elveszi, olybá tekintendő, mintha a tulajdonostól (birtokostól) vette volna el.

70. kérdés. *Egy gazda az istállójából származó trágyát tözogszerűvé kitapossa s tüzelőanyagként használja fel. Nem tiltott cselekmény-e ez?*

Válasz. Nincsen ily jogszabály, amely az ily eljárást tiltaná. Nem is sértheti az ilyen eljárás valakinek jogát vagy érdekét.

71. kérdés. *A gyanúsított a sértett tulajdonában levő zsebórát a sértett jelenlétében, éppen akkor, amidőn az órát egy harmadik személy kezében tartva nézegeti, ennek kezéből kikapja s elszalad, azt kiáltván a sértett felé: „Visszaadom, ha megadod a 3 pengőmet!” A sértett valóban tartozik 3 pengővel a gyanúsítottnak. Mily bűncselekményt követett*

(Bálint Géza örm. — Budapest — felv.)

el a gyanúsított? Sértettek tekintendő-e a harmadik személy is ebben az ügyben?

Válasz. A gyanúsított cselekménye a Btk. 350. §-ába ütköző zsarolás vé ségének kísérlete a 65. §. szerint, mert jogtalanul, erőszakkal megkísérelte adósának arra kényszerítését, hogy az adósságot megfizesse, cselekményét pedig abból az okból nem fejezhette be, mert az adós pénz hiányában nem fizetett. A cselekmény azért nem lopás, mert a gyanúsított cselekménye nem jogtalan eltulajdonításra, hanem csak zálogszerzésre irányult. A harmadik személy, aki az órát kezében tartotta, azért nem sértett, mert a cselekmény nem érintette semmiféle jogát sem.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Lopás kiderítése.

Írta: GULYÁS SÁNDOR törzsőrmester (Lepsény).

I.

1935 május egyik napján Balatonfőkéjén községhez tartozó Világos pusztán portyázás közben az uradalom intézője közölte velünk, hogy május 21—25 közötti időben az uradalom tulajdonát képező vízszivattyú gép mágnesét ismeretlen tettes ellopta. A mágnes értéke kb. 150 pengő.

A portyázást félbeszakítottuk és Szántó István csendőr járőrtársammal a helyszínre mentünk.

A szivattyúház, amelyben a gép el volt helyezve, a pusztától mintegy 2 km távolságra feküdt. Útközben megtudtuk, hogy a gép abban az időben nem működött és a gépházat állandóan zárva tartották. A gépház kulcsát Erdős* István kocsis a lakásán őrizte.

Megérkezésünkkor a rendelkezésünkre bocsájtott kulccsal kinyitottuk a szivattyúház ajtaját és megtartottuk a helyszíni szemlét. Ennek során megállapítottuk, hogy az ismeretlen tettes a benzinmotor mágnesét a szivattyúházban talált csőfogó kulcs segítségével lecsavarta és úgy vitte el. A gépházból más nem hiányzott. Olyan nyomot, vagy rendellenességet, amely a tettes személyére utalt volna, nem találtunk. Erőszakos behatolásnak semmi nyoma sem látszott. Ebből arra következtettünk, hogy a behatolás csakis az ajtón át, vagy a zár rendes kulcsával, vagy álkulccsal történhetett.

A szivattyúház kulcsát őrző kocsis állítása szerint a kulcsot nem adta át senkinek s azt tudtán kívül nem használhatták. A kocsis szavaiban nem volt okunk kételkedni, mert már 50 év óta az uradalom szolgálatában állt és eddig a legcsekélyebb panasz sem merült fel ellene s így bűnössége nem látszott valószínűnek. Ezek után nem maradt más feltevésünk, mint az, hogy az ajtót hamis vagy álkulccsal nyitották ki. Ennek tisztázása végett a zárat leszereltettük. A zár megvizsgálása alkalmával, annak belső rozsdás részein világosan kivehetőek voltak — a rendes kulcs nyomától eltérően — valamely

hegyes vasdarabbal okozott karcolás nyomai. Ez a lelet igazolta azt a feltevésünket, hogy a tettes esetleg magagyártotta tolvajkulccsal hatolt be a gépházba, s midőn a mágneset leszerelte és elvitte, az ajtót újból bezárta.

Gondolkoztunk, hogy ki lehet a tettes, kinek állhatott módjában a lopást elkövetnie.

A szivattyúház közelében az uradalomnak téglaegető telepe volt. A téglaegető mester öt felnőtt fiával csak rövid idővel a lopás megtörténte előtt költözött örskörletünkbe s így nem igen ismertük. Rajtuk kívül a környékbeli falvakból még 10 más munkás is dolgozott a telepen.

Megnehezítette a nyomozást még az a körülmény is, hogy a lopást az eset után követő ötödik napon hozták tudomásunkra, mert előzőleg az uradalom alkalmazottjai puhatoltak a tettes kiléte után s így a tettesnek elég ideje maradt a bűnjel elrejtésére.

Az értékes gépalkatrész elvitele, valamint a tettes behatolási módja arra a meggyőződésre juttatott, hogy a cselekményt olyan, a gép- és lakatosszakmában jártas egyén követhette el, aki tisztában volt a mágnes értékével, azt fel tudja használni, értékesíteni, ismerős a zárok szerkezetével s így álkulcsot is könnyen készíthetett. Megerősítette ezt a feltevésünket az a körülmény is, hogy a szivattyúházban több kisebb értékű, de házi használatra megfelelő kovács és lakatos-szerszám is volt, amit a tettes minden különösebb nehézség nélkül magával vihetett volna, azonban az értékes mágnesen kívül semmi sem hiányzott.

Puhatolni kezdtünk a téglaegető munkások magánfoglalkozása iránt. Kiderült, hogy a munkások egyike, Lakó János mezőszentgyörgyi lakos azelőtt gépészkovács volt. Mivel szakmájában nem tudott elhelyezkedni, a téglaegetők között napszámosként dolgozott.

A téglaegető mesternél érdeklődtünk Lakó után, ahol azt a választ kaptuk, hogy már három nap óta nem dolgozik az égetőnél. Ezért Mezőszentgyörgyi községbe mentünk, Lakót azonban nem találtuk a lakásán, mert már napok óta egy másik uradalomban dolgozott, mint napszámos. Munkahelyére mentünk és kikérdeztük a lopásra vonatkozólag, de Lakó hallani sem akart az esetről. Konokul tagadta, hogy ő lopta volna el a mágneset. Midőn a lakásukra érve felszólítottam, hogy adja elő az ellopott gépalkatrészeket, felszólításomra azzal válaszolt, hogy kutassuk át egész lakását, munkánk ügyis eredménytelen lesz.

Bizalmi egyének jelenlétében megkezdtük a házkutatást. Kutatás közben a kezünkbe került egy vászonból készült 30×40 cm nagyságú zsák, amelyben Lakó a községüktől távoleső munkahelyeire élelmet szokott magával vinni. Kérdésekre Lakó előadta, hogy mikor a téglaegetőnél dolgozott, akkor is ez a zsák volt vele. Szemügyre vettem a zsákot, kifordítottam s ekkor láttam, hogy belseje az ellopott gépalkatrészekből olajos és zsíros. A zsír és olajfoltokon kívül a kb. 10 kg. súlyú gépalkatrész egyes részeinek a benyomódásait is tisztán ki lehetett venni a zsák oldalán.

Mikor ezt Lakó elé tártuk, további tagadásával felhagyott. Az ellopott és kisebb részre szétbontott alkatrészeket rejtékhelyéről előszedte. A lopás elkövetésére nézve előadta, hogy május 25-én a téglagyárnál dolgozott. Láta a téglaegető közelében az üzemen kívül helyezett szivattyúgépet. Napokon keresztül figyelte, hogy a gépházban senki sem fordul meg. Ekkor támadt az a gondolata, hogy a gép egyes értékesebb alkatrészét elviszi. A zárat elgörbített vastag dróttal nyitotta ki. A gépházban talált csőfogó kulccsal a mágneset leszerelte

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

és a kívülről is megközelíthető szíjjáratba rejtette el, majd aznap este magához vette és a zsákban lakására vitte. Terve az volt, hogy az ellopott gépalkatrészeket kisebb részekre szedve, értékesíti.

Lakót a veszprémi kir. ügyészség 2 hónapi fogházra ítélte.

*

A bűncselekmény elkövetési módjából és az ellopott tárgy minemiségéből gyakran lehet következtetni a tettes személyére. A leírt eset erre jó példát nyújt. A járőr azzal, hogy az ellopott tárgy minemiségéből következtetést vont le és a tettest a gépszakmában jártas egyén személyében valószínűsítette, igen értékes támpontot nyert a tettes kilétének megállapítására nézve.

Ez a nyomozás felhívja figyelmünket ezenkívül az eszközök, tárgyak nyomainak fontosságára is. A jelen esetben az eszköz (tolvajkulcs) nyoma adott útmutatást a cselekmény elkövetési módjára s némileg utalt a tettes személyére is. A tettesnél feltalált zsákon levő olajfoltok, benyomódások pedig meggyőzően bizonyították a gyanúba vett egyén bűnösségét is.

Koholt rablási eset nyomozása.

írta: **BATÁR ANTAL** alhadnagy, Budapest.

II.

Méhes Gábor perőcsényi lakos 1920 júliusa egyik napján, a késő esti órákban megjelent a tésai különítményen és feljelentette, hogy atyját, Méhes Lajos perőcsényi lakos, földmivest aznap Perőcsény közelében az országút melletti árokban fekvő súlyos állapotban, hogy kocsin kellett hazaszállítaniok, ahol most is ágyban fekvő beteg. Atyja előadása szerint két ismeretlen fiatalember megtámadta, letépette és pénzt követelve, ökölrel addig ütlegelte, míg a nála volt két darab ezerkoronás bankjegyet át nem adta nekik. Ezután a tettesek csehszlovák terület felé menekültek. Atyja pontos személyleírást adott a tettesekről, a személyleírást egy papírlapra leírva, átadta, egyben kérte a nyomozás megindítását.

Az ügy nyomozására azonnal járőrt vezényeltem ki a helyszínre. Eligazításnál meghagytam a járőrnek, hogy ne elégedjék meg a sértett pusztá bemonadásával, hanem a kikérdezés után vizsgálja a sértettet s így személyesen is győződjék meg arról, hogy van-e rajta sérülési nyom.

A sértett lakásán a járőr a sértettet ágyban fekvő találta. Kérdésére fájdalmasan nyöszörögve előadta, hogy aznap reggel a szomszédos Vámosmikola község hetipiacán járt. Vámosmikoláról estefelé egyedül haza indult. Perőcsény közelében az országúton szembejött vele két ismeretlen fiatalember, kiket ő — ruházatuk után ítélve — csehszlovák területieknek gondol. A két fiatalember szó nélkül rátámadt, a földre teperte, ökölrel ütlegelte és tőle pénzt követelt. Ő, hogy a további bántalmazástól szabaduljon, a nála volt két darab ezerkoronás bankjegyet átadta nekik. Erre a támadók csehszlovák terület felé futottak el. Előadta még, hogy a bántalmazástól oly rosszul lett, hogy az árokban feküdt mindaddig, míg ott rá nem találtak és haza nem vitték a lakására. Panaszkodott, hogy az ütlegeléstől a feje és a háta nagyon fáj.

A járőr minden megjegyzés, ellenvetés nélkül hallgatta végig Méhes Lajos előadását, azután meghagyta Méhesnek, hogy ingét vesse le. A sértett nehezen akart

érteni, de vonakodva mégis csak levetkezett. A bántalmazásnak nyoma sem volt rajta. Eközben a járőr észrevette, hogy Méhes Lajos valamit idegesen el akar rejtteni. Szétnézett az ágyban, ahonnan előkerült a két ezerkoronás bankjegy..

Ezek láttára a sértett nyomban felgyógyult. Leszállt az ágyról és beismerte, hogy nem történt rablás, az esetet csak koholta. Családja állandóan ellenezte, hogy a pénzt magánál hordja. Attól félték, hogy elveszti. A rablás meséjét azért koholta, hogy a pénz továbbra is nála maradhasson.

*

A nyomozó csendőrnek mindenekelőtt arra kell gondolnia, hogy történt-e egyáltalán bűncselekmény. Ennek elbírálásánál többek között meg kell vizsgálni, hogy fennállanak-e azok a változások, azok az állapotok, amelyeknek a cselekmény elkövetésekor létre kellett jönniök. Ilyen változás, állapot ennél az esetnél a bántalmazás folytán létrejött külsérelmi nyom. A járőr — nagyon helyesen — abból a feltevésből indult ki, hogy a fejre, hátra mért olyan ökölcsapások, amelyek rosszulletet, tehetlenséget eredményeznek, külsőleg sem maradhatnak nyom nélkül. Megvizsgálta tehát a sértettet és ezzel ki is derült az eset. Mennyi időrabló fáradságtól és munkától szabadult meg a járőr azzal, hogy nem feledkezett meg erről a lehetőségről.

Meg kell állanunk egy pillanatra a bűncselekmény indítóokánál is. Nem mindennapi indok az, hogy valaki azért színlel rablást, hogy a család pénzét ne kelljen otthon hagynia, hanem azt állandóan magánál hordhassa.

Árnyék a gázolás helyén...

(Bérczes János t.-őrm — Szajol — felv.)

Úgy volt

bizonyosan, hogy az emberek milliói a rádiókészülék mellett hallgatták a berlini tornacsata eredményeit s ennek során háromszor is egymásután a nemzet megnevezését, amelynek fia győzött. Volt ugyan nap, hogy ilyen sokszoros győzelem jutott más nemzetnek is, de ez a vasárnapi, ez különös volt. Különös, mert ritkán — vagy sohasé — hallott nemzet-ről beszéltek. Ungár, Ungheria, Hongrie, Ungaria és a többi, aszerint, hogy a helyszínről beszélő milyen nyelven mondta a beszámolóját. És aznap, augusztus 9-én, háromszor egymásután. Bizonyos, hogy milliók voltak, akik azt se tudták, hogy a föld irdatlan nagy világában hol is ez a nemzet. Bizonyos, mert ne higgyük, hogy mindenfelé olyfokú a földrajz ismerete, mint a magyar iskolákban! Nem, így hát azok, akik csodálattal hallották e nagyszerű, e gyönyörű győzelmeket és azokban az akaraterő, kitartás, küzdenitűdés erényeit kellően értékelni tudták és tudják, könyvet, lexikont vettek elő: mi és hol ez a nemzet? Multja, jelene?

Nem baj, ha a kitergetett térképen azt látták, hogy ez az ország olyan kicsiny, hogy a mutatónj hegye elfedi. Nem baj, mert a mellette berajzolt tenyérnyi nagy nemzetekről még egyetlen szót sem szóltak a helyszínről beszélők. Ezt jól megjegyezte más is mindenki és ez, ez elgondolkodtató valami... Ebből sokat lehet következtetni. Az értéket kereső és becsülő, gondolkodó ember sohasé felejt el ezt a meglepetést, ami érte az összehasonlításoknál, akár ismerie az ujjhegynyi magyar nemzetet, akár most hallott róla először...

Ámbár lehet, hogy hallottak már róla.

Hallottak a nagy háborúban, mikor a világ a magyar katonát, a honvédet és huszárt a győzelméből tanulta meg mélyen becsülni, hallottak az arra hivatottak a magyar szellemi élet ragyogó csillagainak mindenekfelett való győzelmeiről és hallottak a látók, hallók és nem gyűlölködők mindannyiszor, ahol nemes vetélkedésben résztvett a magyar is. A magyar, amelyik a föld legcsodálatosabb fajtája, amelyiknek, mióta Isten napja alatt tapossa az életet, azóta egyik kezében állandóan ott a kard s a homlokán a sebek. Mégis birta és bírja a másfajta harcokat is.

Kérdés nélkül elmondhatjuk mindezt. Eljön az idő, amikor másoknak is. Azoknak, akik ezen a vasárnapon és majd a berlini csata után a számvetés láttára elől látják a magyar nemzetet. Azoknak is elmondjuk. Akik győztek a fajtánkbéliek közül ezen a hihetetlen méretű tornán, azok lélekkel és szívvel követik a mondást, azt, hogy amennyivel kevesebben vagyunk más nemzeteknél, annyi-
val különbek vagyunk és leszünk! Emeld fel a hom-

lokodat magasabbra, mert újból bizonyossá vált, hogy a fajtád energiája, tudása, szelleme feljogosít a legnagyobb nemzetek közé. Értéked a tartalom s az érték sugárzik, szikrázik, melegít és termékenyít, mint a napsugár! Az élet, a jövő meg arra tér, ahol a sugár...
B—y.

Látogatás a budapesti nyomozó alakulatoknál. A Magyar Cserkésztest országos őrsvetetőképző hallgatói augusztus 7-én látogatást tettek a Bösörmeényi-úti csendőrlaktanyában, mely alkalommal a nyomozó alakulatokat, valamint a közlekedési és híradó-álosztályt tekintették meg. A vendégek a csendőrtiszti társalgó nagytermében foglaltak helyet, ahol *vitész Sellyey Vilmos* alezredes a nyomozó-alakulatok szervezetről és szolgálatáról előadást tartott. A nagy tetszéssel fogadott előadás után a vendégek a laktanya udvarán a közlekedési őrskivonult gépjárműveit és a budapesti 1. nyomozó-álosztály által a helyszínelő gépkocsi bevonásával bemutatott gyakorlati helyszíni szemlét tekintették meg. A helyszíni szemle rendezésénél a nyomozó osztályparancsnokságot az a cél vezérelte, hogy a csendőrségi nyomozószolgálat korszerű színvonalát kidomborítsa. A cserkészek, két csoportra oszolván, a nyomozó-álosztályparancsnokság tisztjei kíséretében megtekintették a törzsszolgálat, a bűnügyi laboratóriumot, a csendőrségi hírközpontot és a nyilvántartást. Az egyes szervezetek *dr. Endrődy Barnabás, Kontra Kálmán, vitész Kudar Lajos és Berendy János századosok*, valamint *Bartos Ödön* főhadnagy ismertették. A látogatók a bemutatás során őszinte örömmüknek adták kifejezést, hogy a csendőrség korszerű nyomozóintézményeit közelebbről megismerhették. A vendégek a látogatás befejezése után díszmenetben vonultak el a csendőrvértanuk emlékszobra előtt.

Beutalások Hévízre. A belügyminiszter úr a folyó évi IV. gyógyidőszakra a hévízi csendőrségi gyógyháza pótóltag a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból: vitész Seebergi Sasváry József és Szilády Gyula őrgy-ök. Az ellátást élvező tisztii özevgyek közül: Müller Béláné, hdgy. özevgye. Az ellátást élvező legénység állományából: Mikola Miklós ny. thtts.*

Beutalások Balatonfüredre. A belügyminiszter úr a negyedik gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyháza pótóltag a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból: Eperjessy István g. szds. A m. kir. honvédség tisztii állományából: Kenessey Gyula szds. A tényleges csendőrlégénység állományából: Nagy Ferenc V. thtts. és felesége. Az ellátást élvező csendőrlégénység családtagjai közül ifj. Harangi Sándor, ny. thtts. fia.*

Fegyverhasználat. Július 27-én fél 1 órakor Rózsaszén-márton községben tartott táncmulatságon *Józsa Mihály és Karczag Bertalan* csendőrből állott apci őrsbeli járőr 100—150 főnyi karóval, kapával és vasvillával fölfegyverzett tömeg megtámadta és kövel dobálta azért, mert a járőr *Király István* ecsésdi lakost tettelegesen bántalmazni nem engedte. A járőr a tömeget több ízben szétoszlásra szólította fel, majd *Józsa* csendőr szorongatott helyzetében egy lövést tett a tömegre, de ez nem tágitott. Erre Karczag Bernát csendőr egy ízben szintén a tömegbe lött, amely ekkor megörpant. A lövések következtében *Bakó István* rózsaszén-mártoni lakos a jobb lágyékán, *Nagy György* ugyanottani lakos pedig a bal első combján megsérült. *Bakó* sérülése életveszélyes, *Nagy György* pedig az orvos véleménye szerint 20 napon belül gyógyul. Előbbit a pásztói, majd a budapesti Rókus-kórházba, az utóbbit a gyöngyösi kórházba szállították. *Nagy István* rózsaszénmártoni lakost a járőr azért, mert a tömeget a járőr lefegyverzésére buzdította, elfogta. — A fegyverhasználat ügyében kivizsgálás indult.

Dr. Kenyeres Balázs professzor legújabb könyve. *Dr. Kenyeres Balázs* professzor legújabb könyve: „*Tárgyi bizonyítékok halálesetek tisztázásánál*” címen Berlinben német nyelven jelent meg (Sachliche bei der Klärung von Todesfällen). A könyv a külföldön a legkedvezőbb fogadtatásra talált. Emellett bizonyítanak a tekintélyes német, olasz, hollandi stb. tudományos folyóiratokban megjelent méltatások, amelyek a szerzőről és munkájáról a legnagyobb elismerés hangján írnak. A sikert büszkén és boldogan könyveljük el. Büszkén, mert a magyar tudományos élet egyik kimagasló egyéniségének nevéhez fűződik és boldogan, mert Kenyeres professzor személyében a csendőrség őszinte barátját és tanítómesterét tiszteljük.

A mű a szerző több mint negyvenéves egyetemi tanári és törvényszéki orvosi működése alatt gyűjtött értékes tapasztalatain épült fel, tehát a gyakorlatból fakadt, de a gyakorlat számára is készült. Minden szó, mondat visszatükrözi a szerző rendkívüli egyéniségét, aki egyszemélyben nemcsak orvostudós, hanem gyakorlati kriminalista is.

A szerző könyvével meggyőzően bizonyítja, hogy az igazság kiderítését célzó eljárásnál a természettudományok milyen hatalmas segítséget nyújthatnak. A tartalom tekintetében a könyv első három fejezete az általános szempontokat és elveket ismerteti, a negyedik fejezet a helyszíni szemlérlől szól, az ötödik fejezet a bizonyítékok kezeléséről, végül a hatodik fejezet a helyszíni rögzítő munkával (leírás, helyszínrajz, helyszíni fényképezés) foglalkozik. A fejezeteket a szerző közismert kristálytisztá logikája, szabatos meghatározásai, élvezetes stílusa jellemzi. Az elveket a szerző számtalan, a való életből merített példával támasztja alá és ábrákkal is szemlélteti. A munka olvasása minden kriminalistának, de elsősorban a gyakorlat embereinek melegen ajánlható és kívánatos volna, hogy e körökben minél jobban elterjedjen.

(A könyv nagy októvalakú, 216 oldal terjedelmű és 83 ábrát tartalmaz. Megjelent *de Gruyter & Comp.* kiadásában Berlinben. Ára köve 12 márka.)

Fegyverhasználat. Augusztus 2-án fél 24 órakor a bodajki Petrik-féle kocsmá udvarán tartott táncmulatságon több ottani fiatalember összeverekedett. Az örs *Varga Ferenc* törzsrőmester és *Horváth Antal* csendőrből állott helyi ügyeleti járőre a verekedők széjjelválasztása végett megjelent a kocsmá udvarán, ahol *Horváth* csendőrt valaki kemény tárgyjal fejbesujtotta, majd *Takács István* ottani lakos hátulról megfogta és a földre rántotta, *Takács Márton* pedig el akarta venni a puskáját. *Varga* törzsrőmester ezt látva, *Takács Márton* ellen szuronyfegyvert használt. A szúrás *Takácsot* a bal combján érte. Mind *Horváth* csendőr, mind *Takács Márton* sérülése 8 napon belül gyógyul. *Takács Márton* és *Takács István* az örs elfogta és hatósági közeg elleni erőszak miatt a székesszéki kir. ügyészségnek átadta. A kivizsgálás megindult.

Csendőregyén megsebesítése. A fonyódi fürdőkülönítmény állományába tartozó *Györfi János* őrmester, fürdőügyeleti járőrt augusztus 2-án *Szintén János*, kit az őrmester előzően elkövetett botrány miatt ki akart arányítani, Fonyód közsgében puskakézzel megtámadta. A járőr az ütést kivédte és a közben odaérkezett *Nagy János* III. csendőr segítségével a támadót elfogta és megbilincselte. Bilincselés közben *Szintén János Györfi* őrmester mindkét kezefejét megharapta, majd *Györfi* őrmester zubbonyának ujját eltépte. A csendőrök sérülése 8 napon belül gyógyul. A gyanúsítottat átadták a kaposvári kir. ügyészségnek.

Dr. Mikecz Béla II. o. főtörzsszállatorvos: Lóismeret-vezérfonal c. könyve, amint a szerző is előszavában kiemeli, nem részletkérdésekkel foglalkozó tudományos mű, hanem csak összefoglalása azoknak a tudni- és tennivalóknak, amelyek elengedhetetlenül szükségesek a lóval foglalkozók és különösen a lovascsendőr számára. A szerző elgondolása, hogy száraz és tudományos munka helyett szórakoztatva adja a ló ismertetését és a vele kapcsolatos számos tennivalót, teljes mértékben sikerült. Lovas bajtársaink mindent megtalálnak benne, amit a különleges csendőri szolgálat e tárgyban tőlük megkíván, mert a szerző a könyv anyagának összeállításában és a gyakorlati eljárások ismertetésében a mi

viszonyainkra kiemelkedő figyelmet és gondot fordított. E zsebalakú, igen izlées kivitelű könyvecskét hézagpótló munkának tekintjük, mert eddig ily tárgyú és ily keretű munka nem állott rendelkezésre és ezért köszöntjük örömmel megjelenését. Kiadását a Belügyminiszter Őr 18.667/eln. VI. c. 1935. számú rendeletével engedélyezte. Megrendelhető a Monopol könyvkiadó vállalatnál, Budapest, IV., Váci-utca 80.

Gyakorlati tanácsadó a közzgazdálkodások, közétkezesek és családi háztartások okszerű vezetéséhez. Ismertetést adunk a Zöld Kereszt-mozgalomról, amelynek egyik legfontosabb feladatköre: megtanítani a nép legszélesebb rétegeit is az olcsó és mégis tápláló, egészséges étkezésre. Legfőbb ideje tehát, hogy a csendőr-konyhák is megismerjék a korszerű gazdálkodás és táplálkozás tudnivalóit. A csendőr az őrzőjáratokban egyoldalúan, mondhatnók: szükségyszerűen táplálkozik, számára tehát kétszeresen fontos, hogy legalább az otthoni táplálkozása olyan legyen, ami a korszerű követelményeknek megfelel. Egyik legfontosabb alapja ez annak, hogy a szervezet munkabírását és életképességét meghosszabbítsuk és megelőzzük azokat a betegségeket, amelyek a helytelen táplálkozás miatt aránylag fiatalon kórházakba és nyugdíjba kényszerítik a csendőrt. A jóllakás és helyes táplálkozás között ugyanis igen nagy a különbség s a tudomány ma már ismeri ennek az eddig elhanyagolt kérdésnek minden csinját-binját. Ilyen könyv kiadását tervezi a szerkesztőség, amely felölelné a közzgazdálkodások, közétkezesek és egy átlagos családi háztartás gazdaságos és okszerű vezetéséhez szükséges pénz- és anyagszámvetést, a heti étrend egészség, táplálólérték stb. szempontjából való összeállítását, fontosabb ételek gazdaságos, izletes és tápláló elkészítésének, valamint az élelmiszerek eltartásának és téli eltevésének a módját, a kertművelés alapismereteit, háziállatok tenyésztését és termékeik felhasználását, a háziállatok, konyhakerti vetemények és gyümölcsfák betegségeit és az ellenük való védekezést stb. Köszönettel vennők, ha az érdeklődők megírnák, milyen irányú tudnivalókat volna még célszerű a „Gyakorlati Tanácsadó”-ba felvenni. A könyv — a megrendelések számától függően — előreláthatólag 4—5 pengőbe kerülne. Mielőtt azonban a könyv kiadásához az engedélyt kikérjük, tudnunk kell, hány példány megrendelésére számíthatunk. A fent megadott irányra vonatkozó, kötelező jellegű, vissza nem vonható megrendeléseket folyó évi szeptember 1-ig kérjük szerkesztőségünkhöz beküldeni.

Román uralom Erdélyben. Irták: Borbély Andor és dr. Fall Endre. A könyvek előszava a szerző célját, műve megalkotásának ösztönző okait és körülményeit sűrítik magukban. Ehhez a könyvhöz Herczeg Ferenc, a ma élő legnagyobb magyar író az előszóban a többek között ezt írja:

Egy világhíró barátom egyszer egy kínai albumot ajándékozott nekem, mely színes lapokban bemutatja a régi kínai birodalomban szokásban volt összes testi büntetéseket. A kalodától és az „egyszerű” korbácsolástól egészen a fejtételig. A hátborzongató képeskönyv megközelítően sem egyesít magában annyi borzalmat, mint a „Román uralom

Kérjen árjegyzéket.

Steyr-Puch-Everest kerékpárok!
10-15-20 pengős havi részletre!

Szigeti Károly Budapest,
V. Visegrádi utca 11/a. Emelet

ÓRAK, ékszer, arany és ezüst ajándék-
iárgyak a legnagyobb választékban

Adler Bélánál, Kaposvár

Olcsó árak és könnyített fizetési feltételek!

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGARIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBÁTH és RÉVÉSZ

Budapest, V. Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak árendmény és kedvező fizetési feltételek

Erdélyben" című könyv. Pedig a szerzők munkájukban nem bűnösök bűnhődését mondják el, hanem elemzik a módot, ahogyan egy kormány a saját ártatlan és békés polgáiraival bánik. A népvándorlás óta Európa nem volt színhelye olyan szégyenletes eseményeknek, mint amelyeket Borbély és dr. Fall feljegyeznek. Ezek rápirítanak a kínai kínzó-mesterek förtelmes találékonyására...

Nincs olvasónk, aki már a könyv címéből is ne tudná, hogy elszakadt testvéreinkről van szó. Azokról, akiknek életkeservei a trianoni „szerződés” óta azonosak a Kálváriával. A mindennapos Kálváriával. Akiknek sorsa biztosítására Párisban úgynevezett kisebbségi szerződést alkottak ugyan, de akik sorsáról röviddel utána egy miniszterelnök azt mondta a nálajárt idegen újságíróknak: „Ha tíz év múlva visszatér, magyart itt már nem talál...”

Hát aki látni akarja, hogy ez a pusztítás miként folyik, olvassa el ezt a könyvet. Látni ezt viszont minden magyarnak akarni kell. Mert ez a pusztítás bennünket is érint. Bennünket, akik rokontalanul verekszünk e földön régebben és az emberi kultúra dicsőségére dúsabb gyümölcsökkel, mint a körülöttünk élők. Az ostorcsapások, amelyeket odaát kap és tűr véresarcával a testvér, könyörtelen és kegyetlen. A népvándorlás kora óta olyan szégyenteljes események nem történtek Európában, mint odaát Szatmártól Brassóig, Nagyváradtól Orsováig... Bizonyos, hogy sok ütés hangja ért el már hozzánk onnan, bizonyos, hogy olvasóink mindegyikének szorult már ökölbe a keze, de azt is tudjuk, hogy így, együtt, egyszerre ennyi fajkiáltást elképzelni sem tudtak. Nem részletezünk semmit, csak egyet emelünk ki a temérdek kínból. Azt, amikor az egyik községben a hősi halottak emléktáblájáról kitörölték a magyarok neveit... Nincs még a világon máshol ilyen. Olvasni kell e könyvet, mert szükség van arra, hogy szüntelenül égesse emlékezetünket. Ezekről mindenkinek tudnia kell, hogy egyszer majd... megkérdezzük felőlük azokat, akik a forrószívű Erdélyből magyar temetőt akarnak csinálni. Mert eljön az ideje annak is... A könyvet a magyar Revíziós Liga adta ki, ott megrendelhető azokon a megrendelő íveken, melyeket a Liga a csendőrpáncsnokságokra küldeni fog.

Halálos közúti baleset. A miskolci gyalog tanalosztály állományába tartozó *Galambos Antal* tiszthelyettes augusztus 3-án 14 órakor, a laktanyából, kerékpáron a lakására indult. Útközben *dr. Szendy Károly*, Budapest polgármesterének gépkocsija kerékpárját előzte, közben a gépkocsi sárhányója elütötte. *Galambos tiszthelyettes* az úttestre zuhant, súlyos agyrázkódást, koponyaalapi törést szenvedett és sérülései következtében a miskolci honvéd- és közrendészeti helyőrségi kórházban augusztus 4-én 6 óra 10 perckor meghalt. A felelősség kérdésének tisztázása végett a rendőrség nyomozott. A csendőrség részéről kivizsgálás indult az ügyben.

Csendőrlégénység jutalmazása. *A m. kir. belügyminiszter* úr a közbiztonsági szolgálat terén elért eredményes szolgálatukért, valamint a szolgálati lovak karbantartásáért a *budapesti I. kerület* állományában *Csaba Ákos*, *Fülöp József*, *Varga Kálmán*, *Péter Miklós* és *Talos Szilveszter* alhdgy-okat 65—65 P., *vitéz Farkas István*, *Szabó Miklós*, *Dobos Sándor*, *Almási Géza*, *Hargitai János*, *Baráth László*, *Pálmái László*, *Pálóczi József*, *Kálmán József*, *Szakonyi József*, *Pataki József*, *Göögös Bálint*, *Németh Pál*, *Tasonyi András*, *Kiss József* VII., *Kertész Lajos*, *Deák András*, *Pásti Lajos*, *Német Antal*, *Molnár György*, *Kalocsai János*, *Pálinkás János*, *vitéz Héjja Benedek* thts-eket 50—50 P., *Kalmár János* patkoló thts-t 50 P., *Gemesi József* alhdgy-ot 50 P., *Bozós János* törm-t 30 P., *Juhász László* örm-t 30 P., *Bihari Lajos* thts-t

20 P., *Bodó Imre* törm-t 20 P., *Szentmiklósi József* törm-t 20 P., *Dóczi Gyula* cső-t 20 P., *Fekete József* II. törm-t 30 P., *Galló Mihály* örm-t 30 P. és *Horváth János* V. örm-t 30 P., — a *szegedi V. kerület állományában* *Kánási János*, *Hegyes István*, *Farragó Mátyás*, *Kiss István* II. és *Szamos János* törm-eket 50—50 P., *Horváth János* IV. és *Gács Sándor* törm-eket 25—25 P. *penzjutalomban* részesítette.

Dicséretes. *A m. kir. csendőrség felügyelője* dicsérő okirattal látta el: *A budapesti I. kerületben* *Szabó Miklós*, *Gegő Károly*, *Toldi Ferenc*, *Cs. Kovács János*, *Both András*, *Kálmán József* és *Józsa Mihály* thts-eket, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt általában, különösen mint őrsparancsnokok, köteleiket lelkiismeretes pontossággal, nagy szorgalommal és igen eredményesen látták el; *Szalkai Sándor* törm-t, mert szolgálati ideje alatt mindenkor, különösen pedig mint járőrvezető igen nagy buzgalommal és jó eredménnyel végezte teendőit, magaviseletével és szolgálati buzgalomával fiatalabb bajtársainak mindig jó példát mutatott; *Kalmár János* patkoló thts-t, mert patkolómesteri teendőit 17 éven át mindenkor az átlagon felülemelkedő gondossággal, példás lelkiismeretességgel és eredményesen látta el; *Simon Lajos* thts-t, mert 22 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, majd később mint irodai segédmunkás teendőit nagy szorgalommal, odaadással és jó eredménnyel végezte. *A székesfehérvári II. kerületben* *Horváth László* alhdgy-ot, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen mint szakaszpáncsnok buzgón, odaadással teljesítette szolgálatát, alárendeltjeit pedig jó eredménnyel befolyásolta és nevelte; *Erős József*, *Orbán György*, *Horváth Ernő* és *Szabó Gyula* thts-eket azért, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt általában, különösen mint őrsparancsnokok mind a közbiztonsági szolgálatban, mind alárendeltjeiknek nevelése, oktatása és fegyelmezése terén eredményesen működtek; *Szepezdi Gáspár*, *Molnár Lajos* és *Horváth Lajos* thts-eket, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt, előbb a közbiztonsági szolgálatban, később mint irodai segédmunkások, köteleiket lelkiismeretes kötelesegtudással és igen jó eredménnyel látták el; *Szalai Lajos* II. törm. v.-at, mert csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban teendőit mindenkor nagy szorgalommal és odaadással látta el, s mint fiatal őrsparancsnok alárendeltjeinek oktatása és nevelése terén igen eredményesen működött. *A szombathelyi III. kerület állományában:* *Erdélyi József* II., *Szabó Pál* I. és *Szabó Lajos* II. alhadnagyokat, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt különböző beosztásokban, különösen pedig mint szakaszpáncsnokok, a közbiztonsági szolgálat ellátása, alárendeltjeinek hazafias és katonai szellemben való nevelése terén igen jó eredményt értek el; *Barta Lőrinc* és *Kozma József* thts-eket, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén általában, utóbb pedig mint őrsparancsnokok szolgálatukat nagy buzgalommal látták el és alárendeltjeiket helyesen nevelték, oktatták és fegyelmezték; *vitéz Marton Mihály* és *Szajártó Mihály* thts-eket, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt mind a közbiztonsági szolgálatban, mind irodai segédmunkási beosztásokban szolgálókat mindenkor kifogástalanul látták el; *Németh János* törm-t, mert 22 évet meghaladó szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban általában, különösen az utóbbi években mint őrsparancsnok-helyettes, szolgálatát buzgón és eredményesen teljesítette; *Erős György* és *Nagy József* II. thts-eket, mert a közbiztonsági szolgálatban, majd az őrsparancsnokképző iskolában beosztott segédoktatói minőségben szolgálatukat mindenkor kiváló lelkiismeretességgel, hazafias buzgalommal és eredményesen látták el; *Dobri József* thts-t, mert mint a szombathelyi nyomozó alosztály belső csoportvezetője éveken át példás lelkiismeretességgel, alapaossággal és kiváló eredménnyel teljesítette szolgálatát. *A pécsi IV. kerületben:* *Szekeres Lajos* és *Bereceki Máté* alhdgy-okat, mert nösszű közbiztonsági szolgálati idejük alatt, különösen a szakaszpáncsnoki beosztásban, szolgálatukat odaadással végezték és alárendeltjeiket helyesen vezették és nevelték; *László József* és *Lenti József* thts-eket azért, mert mint őrsparancsnok szolgálati állásukat jól tölti be, alárendeltjeit jól

A csendőrség tagjainak evtizedes beszerzési forrása

KÖZPONTI VÁSZNARU és KELENGYEVALLALAT CZEISLER LIPÓI

Budapest, VI. Izabella-utca 69. (Saját ház)

Vasznak, kelengyeneműek, ingek, férfi- és női szövetek, paplan, szőnyeg, függöny stb. 8-10 havi kedvezményes folyószámla-hitelre

ELŐLEGNÉLKÜLI ÉSZLETFIZETÉSRE

SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-101

EBEDLŐSZÖNYEGEK P 28-101

Fotelgályak, paplanok vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművasznak, ruhaszövegek „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet

Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.

A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény

vezeti és neveli, a közbiztonsági szolgálatot pedig helyesen és eredményesen irányítja; *Pesti István I.* thtts.-t, mert mint a pécsi IV. nyomozó alosztály a csoportvezetője, különösen nagy tisztelettel igénylő közbiztonsági ügyek földelítésében nagy leleményességgel és eredményesen működött, alárendeltjei nevelése, oktatása és fegyelmezése terén pedig igen lelkiismeretes tevékenységet fejtett ki. *A szegedi V. körületben: Honti József és Új Sándor* thtts.-t, mert közbiztonsági szolgálatát, különösen mint őrsparancsnok, nagy szorgalommal és odaadással látta el és alárendeltjeit jól vezette, nevelte és fegyelmezte; *Tornyai József és Gerendi Ferenc* thtts.-eket, mert hosszú csendőrségi szolgálati idejük alatt mind a közbiztonsági szolgálatban, mind irodai segédmunkái beosztásukban szolgálatukat ernyedetlen szorgalommal, eredményesen látják el; *Paskai Adam* szv. alhdgy.-ot, mert 33 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen mint a gazdasági hivatalhoz beosztott segédmunkás tennivalóit nagy szorgalommal és pontosan látta el. *A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Kalotai Zsigmond* motoros thtts.-t, mert egy kémkedési ügygel kapcsolatos őrizetbevétel fogantatásánál, mint járőrvezető, a kötelességtudást messze meghaladó buzgalommal működött közre, hogy az őrizetbevételre hivatott szervek munkáját nagymérvben megkönnyítette. — *Nyilvánosan megdicsérte: Dicső Mihály* motoros őrm.-t, *Jenőfi Imre* thtts.-t és *Erdélyi Lajos* őrm.-t, mert egy kémkedési ügygel kapcsolatos őrizetbevétel alkalmával a kötelességtudást messze meghaladó buzgalommal működtek közre. — *A pécsi IV. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: Kamarás József* őrmestert, mert huzamosabb időn át a mátyásföldi repülőtéri csendőrkülönítményre vezényelve, különleges szolgálatát kötelességtudással, odaadó szorgalommal látta el és mindenkor példás magaviseletet tanusított. — *A m. kir. 5. honvéd vegyesdandár vezérkari főnöke dícsérő okirattal látta el: Kovács István III., Baranyai István, Szilágyi Lajos, Adam István* thtts.-eket, *Makkos József* törm. v.-at és *Varga György* őrm.-t, a „K” szolgálat ügybuzgó ellátásával a haza és honvédségünk érdekében huzamosabb időn át kifejtett fáradhatatlan, igen hasznos és eredményes szolgálatukért.

Csendőrségi Közlöny 15. szám. Személyes ügyek.
Legfelsőbb elhatározások: A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával *vitész Szinai Szinay Béla* altábornagyot jelen szolgálati állása alól felmenteni és *Folkusházy Folkusházy Lajos* altábornagyot a m. kir. csendőrség felügyelőjéül kinevezni méltóztatott. A Kormányzó Úr Ó Főméltósága legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy *Köszegi Mayer László* fhdgy. családnevét, magyar nemességének és „Köszegi” előnévének érintetlenül hagyása mellett, „*Megay*” névre változtassa. — Miniszteri rendelet. **Létszám felett vezetendő:** *Bánházy József* alez. a szombathelyi III. kerületnél. **Athelyezetttek:** *Dalmay József* alez. ideiglenes kerületi parancsnoki minőségben Szombathelyre; *Oláry Sándor* alez. ideiglenes kerületi parancsnokhelyettesi minőségben Debrecenbe; *vitész Csörgey László* alez. beosztott törzstiszti minőségben Debrecenbe; *Szabó Jenő I.* őrgy. osztályparancsnoki minőségben Székesfehérvárra; *Hanthy Károly* szds. szárnyparancsnoki minőségben Paksra; *Kadicsfalvy (Kessler) János* fhdgy. osztálysegéd-tiszti minőségben Szekszárdra; *vitész Batty József* alez. előadó-tiszti minőségben a belügyminisztérium VI—c. osztályába; *Mátray Ferenc* őrgy. kerületi segéd-tiszti minőségben Budapestre. — **Allandó nyugállományba helyezettek:** *Nemes Jó-*

zsef I., Fülöp Gergely budapesti I. kerületbeli thtts.-ek, *Tóth József I.* budapesti I. kerületbeli szv. thtts., *Manigai Mihály* és *Vasi István* székesfehérvári II. kerületbeli thtts.-ek. — Szabályrendeletek. Nyugtaltalék lerovása kliring útján átutalt járandóságoknál. — A csendőrség elhelyezési kimutatásának helyesbítése. — Zsávolgyruha viselése legénységgel való együttes kivonulásoknál. — Faragó Ferenc prbcső. részére 1935 december 16-án 19966. szám alatt kiállított és elvesztett személyazonosság igazolványt a miskolci VII. kerületi parancsnokság érvénytelenítette. — Pályázati hirdetmény a m. kir. állami vas-, acél- és gépgyáraknál, valamint közép- és alsófokú gazdasági szakoktatási intézményeknél üresedésben levő állásokra igazolványosok részére.

Fényképpályázatunk határidejét szeptember 15-ig meghosszabbítjuk. Most is kérjük fényképező bajtársainkat, hogy csendőr-vonatkozású felvételeikből egy példányt juttassanak nekünk is, mert csak így lehetséges, hogy a csendőrök lapja csendőr-képekkel legyen tele, egyben pedig a nyilvánosság előtt folytatott nemes vetélkedés is hozzájáruljon ahhoz, hogy éppen úgy hozzátartozzék a csendőrhöz a fényképezőgép, mint a zsebóra.

Budatétényben, vasút és kőút mellett, kétezer öl sík fekete föld, négyzögölenként 2 pengő 90 fillérért eladó. Gyümölcsösnek kiválóan alkalmas. Cím a szerkesztőségben.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakaszaltiszt, Budafok, Pozsny-út 29., **Dél József** ny. thtts, Budapest, VII., Amerikai-út 74. szám, **Fekete Imre** ny. törzsrőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-utca 2. Arak és munkadíjak: szép, új dísztol, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5—6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — **Papp Ferenc** ny. törzsrőrmester (Hajduböszörmény, Szilágyi Erzsébet-körtű 35.) kappanfarokból különleges gondnal készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételekötelesség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Szakaszparancsnoki teendőkkal megbízták a szegedi V. kerületben: Szabó Lajos I. thtts.-t.

Házasságot kötöttek: a szegedi V. kerületben: *Bujáki Ferenc* törm. v. *Erős Juliánával* Esztergomban és *Kiss Benjámin* törm., v. *Mezei Piroskával* Csökmön; a miskolci VII. kerületben *Kertész Lajos* thtts. *Klinszki Máriával* Tiszafüreden, *Sánta József* törm. *Deák Piroskával* Szinben és *Csorba János* ny. alhdgy. *Nagy Erzsébet* Miskolcon.

Családi hírek. Született: *Aracsi Lajos* szegedi V. kerületbeli szv. thtts.-nek *Lajos-Pál* fia és *Szemes József* miskolci VII. kerületbeli törm.-nek *Ilona* leánya. — **Meghalt:** *Dombovári Gyula* szegedi V. kerületbeli törm.-nek *Ilona Franciska* leánya és *Szabados András* debreceni VI. kerületbeli thtts.-nek felesége, szül. *Bíró Dianna*.

A magyar kir. csendőrtiszti és altiszti kar kipróbált megbízható bevásárlási helye a

TRIBON RUHÁZATI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VIII., ULLŐI-ÚT 14. SZÁM

hol az összes egyenruházati, továbbá női-, férfi- és gyermekruházati cikkek és lakberendezési textilárúk a legnagyobb választékban kaphatók

Mérsékelt árak. — Megbízható minőség. Pontos kiszolgálás. — Legkedvezőbb fizetési feltételek.

TELEFON: 1-312-97, 1-392-85.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átciszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros íróval: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel kettős sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratnál nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezett és válaszkegyelgel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. **Fényképfelvételek** beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni. sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrákat mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Bpest, VIII., József-körút 5.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzákn intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszkégyelget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzákn intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelégűl legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlekszikon”-rovatban válaszolunk. **Előfizetést** csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást

nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342 számú postatakarékpénztári csekk-számlájára befizetni. **Címünk:** „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

Zsibó. 1. Tessék elolvasni az 1934. évi Csendőrségi Lapok 23. számában a 135. lexikonválaszunkat. 2. A büntetőtörvénykönyv meghatározása (336. §.) adja a cselekmény minősítését. Az úgynevezett bajtársi lopások egyéb körülmények között elkövetett lopások. 3. Az 1926. évi Csendőrségi Lapok 21. számában a 113. lexikonválaszunk tájékoztatást nyújt. 4. E kedvezmény megadására nincs kilátás, csak az egyesület tagjai kaphatnak. Ilyenektől esetleg lehetne kapni, ami valószínűleg nem lenne megfelelő megoldás, mert nincs biztosítva a folytonosság.

Tolna. Ily esetre a Cs.—20. nem intézkedik ugyan, de a a 17. pont értelem szerű magyarázata szerint Önnek a 249 P-re igénye van.

Köszirt. 1. Mint irodai segéd munkás a Cs.—20. Ut. 24. pontjának 3. bekezdése szerint köteles felemelt napibetéteket fizetni. 2. Az el nem fogyasztott ételekért visszafizetést nem követelhet. (Cs.—20. Ut. 29. pont.) 3. Nem.

K. M. törzsörmester, Tápé. A 156.600/VI. b. 1925. számú rendelet szerint a külszolgálatban eltöltött 12 óra után illetékes vezénylési pótdíj. Ha ezt a szolgálatot nem egyfolytában, hanem megszakítással (pl. pihenő az őrsállomáson vagy ügyelet ugyanott) teljesítették, az esetben is illetékes, mert az alapja ez illetéknek nem a folytonosság, hanem az időtartam.

Illik tudni. 1. Ha a tettes bemászott a kerítésen, már minősítő körülmény még akkor is, habár a lopás nyitott helyről történt. (Kúriai dövény.) 2. A hullán levő tárgy ellopása akár temetőben, akár ezen kívül: minősített lopás. (Megjegyezzük, hogy e tekintetben nincs egységes bírói gyakorlat.)

Dombos vidék. 1. A törvény szövege szerint: Aki másnak ingatlan vagyonát... szándékosan megrongálja... követi el a bűncselekményt. Az ingatlan pedig X. Y.-é, ő tehát nem követi el a bűncselekményt. A kár levelük szerint 2 pengő. Emiatt sem lehet ingatlanrongálás. Tíz pengőn alúli károkozás a Kih. Btk. 127. §-a szerint tulajdon elleni kihágást képez. 2. A bérlő nyilvánvalóan jóhiszeműen járt el, különben nem jelentette volna az esetet. Természetesen, hogy nem lehet orvadásznak tekinteni. A vadászfegyver őrizetbevételének kérdésében bőséges ismertetést talál az 1935/45. lexikonválaszunkban. 3. Magánjogi eset, polgári peres útra tartozik.

Óra, ékszer vásárlásnál javításnál

forduljon bizalommal **Tóth József**

Képes árjegyzék ingyen! óras és ékszerészhez
Kedvező fizetési feltételek **Szeged, Kárász u. 13**

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszőbbmenő jótállast vállalok.

Alapítottott:
1875.

NEUBART SÁNDOR

óras és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órás mester

SZÉKESFEHÉRVÁR/NÁDOR-U. 23.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes batorok és teljes berendezések. Szőnyegferrás. Ebédő- és utószőnyegek, szolonok, paplanok stb. Agynemű és fehérnemű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előleg nélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lér 5.

Telefon: 1-271-77.

Mintaárjegyzéket és modellár egyéket küldünk.

Ön által megszabott időre terjedő előleg nélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szolonok, matracok és sodronyok, szőnyegárak, futó- és ebédőszőnyegek, dísztárgyak és az összes vászonárak, abroszok, ágyneműdamasztok.

Vidékre áraiánlatot mintákkal küldünk

Lakásberendező vállalat, VI. Andrassy út 66

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V, Eötvös tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi (dolmányt 24 havi) ghi. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést.

Vidéki megbízottak!

Remény T. V. 1. Ha őrmester és az egyéb feltételeknek is megfelel. Az előléptetési rendelkezések D. mellékletéből könnyen kiszámíthatja, mikor lesz őrmester. 2—3. kérdésére lexikonban felelünk.

Zubor thts. Lexikonban felelünk.

Szamos. Lexikonban kap választ.

Lankás vidék. 1. Miután a kíséret 20 km.-en alúli úton történt, előfogat nem illetékes, viszont az oda- és vissza megtett út után kilométerenként 20 perc illetékes. A kíséret az őrizetbe vett egyén lakásától számítandó.

Rodostó. Ahol ez előfordul, ott a hiba a puskában van. Jelenteni kell s akkor intézkedés történik a kijavítás iránt.

Rajparancsnok. Sajnos, erre nincs mód. Kivétel még soha nem fordult elő.

Oktatósegéd. Mai híreink között közöljük a könyvecske megjelenését.

E. A., őrm., Kúnágota. Köszönjük a kedves üdvözetlet s ha a virágok el is hervadtak, az őszinte sorokra örömmel gondolunk vissza.

Fehér József szv. thts., Zalaegerszeg. Előfizetése a most küldött 3 pengővel 1936 december végéig rendezve van.

Szomorúfüz. A dalszöveget levélben visszaküldtük. Legcélravezetőbb ahhoz fordulnia, akit önnek ajánlottak, tőle a további útbaigazítást megkapja. Megjegyezzük, hogy olyan nagy a választék ilyenekben, hogy csak teljes értékű munkának lehet reménye sikerre.

Jánosháza. Nemességi ügyekben készséggel ad útbaigazítást Pataky Károly ny. csendőrezredes úr; levelét a szerkesztőségbe küldheti. Családjára vonatkozó, ön által ismert és esetleg okmányokkal is igazolt adatait írja meg neki.

B. Gy., őrm. Csenger. Mindenekelőtt dicsérettel említjük meg a levelét, amelyben tiltakozik az ellen, hogy oly szövegek kerüljenek lábszönyeg gyanánt a laktanyákba, amelyeken a magyar címer van szöve. Ilyen használati tárgynál különösen nincs helye annak, semmiféle szempont nem indokolja. A cég tervéő, lemondott. Ami pedig a Biblia eladási ára körüli észrevételét illeti, arra az a cég megjegyzése, hogy a részletfizetéses vásárlásokkal együttjáró kezelési költségek és kockázat indokolják az ön által kifogásolt magas árat. Ebből az a tanulság, hogy ne vásároljunk részetre.

KÉZIRATOK.

V. A. törm. Erdősokonya; Cs. K. J. thts. Lajosmizse; 22222. Dunaszekcső, Kecskemét; v. N. P. th. Balatonújhely; P. A. ny. thts. Szeged; Hadapród Balatonkenese; 77777. Akali; Ujjnyomatlap Balatonkenese és P. L. törm. Bogyiszló. Sorrendben közölni fogjuk.

E. J. törm. Tapolca. Nem közölhető, lényegtelen eset.

M. I. törm. Kapos. Kivonatossan sorrendben közöljük.

U. L. ny. thts. Sarkad. Csak akkor közölhetjük, ha azt is leírja, hogyan jutott az eredményhez.

K. Gy. törm. Tóváros. Sorrendben mindkettőt közöljük.

R. 2. és Reviziót. Sorrendben mindkettőt közölni fogjuk.

Kár, kár. Jönni fognak. De kérünk más nevet. Szívesen olvassuk egészen sajtóságos, egyéni írásait és várjuk a folytatásokat.

P. I., prb.-cső. Nagy szavak halomra dobálva — még nem vers.

A. A., A. Átdolgozás alatt vannak. Bőségesen el vagyunk látva kéziratokkal, türelmet kérünk.

Mint közlegény a vérmezőkön.

(Regény.)

(16.)

írta: SÓLYOMVÁRI MIHÁLY.

Feikelési próbám úgy sikerült, hogy a lábaim lecsúszattam a padlóra és lassan emelkedtem. Hiába tartam az erőmben, az ágy előtt lerogytam. Nem bírtam tartani magam. Az ápolónők szaladtak és az ágyra fektettek. Ujjakkal, de mosolyogva, fenyegettek, hogy nem szabad felkelni, mert meghalok. A halálra már nem is gondoltam. Hisz, ha idáig abban a végtelen sok szenvedésben nem haltam meg, itt a jó, fehér, puha ágyban, ahol enni is adnak már, nem lehet meghalni. Még négy napig feküdtem és már jól éreztem magam. Már a leszállás is sikerült. Meg bírtam állni a lábaimon. Csak még a beszéd esett nehezemre. Ilyenkor még belső szűrást éreztem.

Anyámra, testvéreimre és jegyesemre gondoltam. Irni kellene. Hisz csak egyetlen lapot írtam a harctérről nekik. De nem írok, gondoltam, mert eljönnek hozzám. Inkább majd meglepém őket, ha haza megyek. Ugyis megyek pár nap alatt, hisz mindenki elmehet már, ha menni tud, mert kell a hely az új sebesülteknek.

Szeptember 28-án, épp egy hónap mulva, jön az orvos. Kérdi, ki hol lakik. Van-e orvos, ahol lakik? Van-e otthon, aki ápolja. És ki akar hazamenni. Örömmel jelentettem, hogy én is megyek. Nem akart eresztetni, mert gyengéllett. Még pár napig ott akart tartani. De én erősítettem, hogy kibírom az utazást. Mosolygott és elengedett.

Délután már hozták a ruhámat és felöltöztem az ápolónők segítségével. A sok ajándékot, szivart, cigarettát csomagba kötötték. Elbúcsúztam a jó kedvesnővérektől és két szanitéc levezetett a villamosra, ahol mindenki udvariasan helyet engedett. Az utasok kérdéseikkel ostromoltak, de nem beszéltem. Az ápolóim mondták el, hogy a mellem van átlöve. Kétkedve hitték szavaikat. Csak a lyukas, véres kabátom bizonyította, hogy igazat mondanak. Nagy becsületem

A «CSODA» kávékonzerv

1 kg. ára

P 5-60

a csendőrség kedvelt kávéja, mert illatos, zamatos és olcsó, szemes kávé, cikóriát és cukrot tartalmaz s ezért 50% készpénz megtakarítást jelent. Már 4,5 kg.-os postacsomagot is postadíjmentesen küldünk, mintát pedig — kívánatra — ingyen.

Fővárosi Kávé Üzem

Budapest, IX., Ráday utca 39. szám.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára:

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., AKADÉMIA-UTCA 20. SZÁM.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

lett. Egy úr mindjárt a szivartárcáját tartotta oda, amelyből egy darabot kivettem, hogy meg ne sértsem. Eldugtam, mert nem kellett még. Egy nagyi hölgy jött hozzám. Hosszú aranyláncon lógott lorgonja. Ritiküljéből egy húszkoronást húzott elő s kínálta. Habár egy fillér sem volt a zsebemben, mert még zöldöt sem kaptam, mióta Sopronból eljöttem, de azért visszautasítottam. Fájt szívemnek, hogy mint koldust, alamizsnával akarnak fizetni. Pedig rám fért volna. Hisz otthon is csak szegény özvegy anyámat fogom találni. De azért még sem tudtam elfogadni. Nem azért harcoltam, hogy most pár fillérral szegényítsenek meg és fizessenek ki. Talán többet is adtak volna, ha elfogadom. Az úri hölgy azt kérdezte tőlem az egyik magyarul is beszélő úrral, hogy miért nem fogadom el. Azt feleltem:

— Köszönöm, én nem vagyok koldus. Én nem alamizsnáért harcoltam.

Visszmondta németül az úri hölgynek, aki csak ennyit jegyzett meg németül:

— Büszke magyar...

Azért becsültek a villamosban. Talán jobban, mintha elfogadom a húsz koronát. Az úri hölgy kedvesen mosolygott. Elkísért a déli vasúti indóházba. Ott felvittek a halba és egyik padra ültettek, a feljáró mellé. Itt is rögtön körülfigtek bennünket. A szanitécek alig győztek felelni. Egyszer csak mellém furakodott egy úri hölgy, aki a húsz koronát kínálta. Egy jókora csomagot tesz mellém és búcsúzásra nyújtja kezét. Nem térhettem ki ajánlkozó kedve elől és megköszöntem a csomagot. Háromszáz darab szivar és egy skatulya szipka volt a csomagban, amit itthon tudtam csak meg.

Alig hogy elment, két magyar kereskedő jött hozzám. Karonfogtak és levittek a vendéglőbe, a szanitécekkel együtt. Azt mondták, amit a szemem lát, mindent megvesznek, csak kérjek. Egy pohár tejet kértem a kereskedők ámulatára. Ezek is a harctérről akartak hallani. Azt hitték, hogy én elmesélem az élményeimet. Csalódtak, mert nem sokat beszélhettem, hisz nehezemre esett a beszéd. Ezek is hoztak egy kis csomagban 100 darab szivart.

Hét órakor elbúcsúztam és a szanitécek egy második osztályú kocsiba vezettek, ahol az ülésekre lefektettek.

A vonat megindult, röptet hazafelé. Örültem, hogy nem sokára viszontlátom szeretteimet, akiknek biztosan nagy meglepetést szerzek.

Féltizenegyor érkeztem Sopronba. Ismét rosszul éreztem magam a vonat rázásától. A kalauzok segítségével le szálltam és az állomás vöröskeresztes szobában pihentem annak az élelmezési tisztnek a jóvoltából, aki mellett főszakács voltam augusztusban. Vacsorát adott, azután lefeküdtem az utazás fáradságait kipihenni és új erőt gyűjteni a további utazásra.

Másnap friss erőre kapva délelőtt tíz óra harminc perckor indult a vonat Lövőre, ahol szintén a kalauzok segítettek le. A jó főnök úr, Hollán és Orning állomáskezelők siettek segítségemre, akik rögtön felismertek. Orning úr csodálkozva mondja:

— Hát életben van, Mihály? Itthon már az a hír járta, hogy a lublini harcoknál elesett és meghalt. — Megdöbentett ez az értesítés. Szegény anyámra gondoltam, akinek mindene voltam. Tudtam, hogy kétségbe volt esve. Sietni akartam, de nem bírtam. Kocsit akartak hozatni. Leintettem őket, elég volt a rázásból a vonaton. Gyalog mendegéltem kétrét halolva előre. Nem tudtam egyenesen állni a fájdalomtól. A kiszakított csonka oldalbordaím még szúrtak. Nem engedtek egyenesre állni. Még a sebeim nyitottak voltak.

A két kilométeres út két óráig tartott. A faluban azonnal híre szaladt, hogy jövök. Egyszerre az utcán lett mindenki. Mindenki akart valamit kérdezni. Ki az uráról, ki a fiáról, testvéréről, én senkivel sem beszéltem. Elküldtem őket azzal, majd ha jobban leszek. Hátam mögül, hallottam a nőköt: — Szegény ez is hazajött meghalni, ha nem halt meg ottkin. — Mosolyogtam rajtuk. Ezek azt hiszik, hogy egy emberből olyan könnyen elszáll a lélek. Kézről-kézre adva segítettek

haza a hálálkodó falumbeliek. Különösen a nők. Mindnek könnyes volt a szeme.

Közeledtem a kis házunkhoz. A kis szalmafüdeles ház most oly kedvesnek tűnt fel. Ki-beszaladnak hozzánk az asszonyok. Anyám csak nem jön. Pedig úgy vágytam már látni. Rosszat sejtettem. Talán súlyos beteg? Már a szomszédban vagyok. Ekkor szalad anyám, ahogy egy hatvanéves asszony csak tud. Tárt karokkal szalad és már messziről sírva az örömtől kiáltja:

— Drága gyermekem, csakhogy még egyszer láthatlak. A jó Isten megsegített mégis.

Sirtunk mind a ketten az örömtől. Pedig mind a ketten betegek voltunk, hisz anyám is már két hete fekszik. Mikor a hírt meghallotta, hogy meghaltam, lefeküdt, mesélik sebtiben a jó szomszéd néni. De most már nem beteg. Pedig az ágyból hívták elém, azért jött oly soká, mert nem akart hinni a szavuknak. Azt hitte, hogy gúnyolódna velem. De most oly fürge, mint egy húszéves leány. Sürög-forog körülöttem. Lefektet az ágyba, begyűjtja a tűzhelyet, hogy enni adjon. Pedig milyen nagybeteg volt. Azt hitték a szomszédok, hogy meghal. Azóta feködt, hogy a kisbíró értesítette halálomról. És most mily boldog. Mindig az ágyam körül forgolódik, szeretne rajtam segíteni. Mosolyogtam és megnyugtattam.

Egy óra múlva jött a jó Ruff doktor úr is. Habár nem is hívtuk. Megtudta, hogy sebesültem megjöttem. Eljött hivatalan, hisz már gyermekkoromtól fogva szeretett. Megvizsgált alaposan. Nyugalmat ajánlott és sok tejet. A sebemet bekötözte és elment. Kint kérdőre fogták az asszonyok. Különösen anyám és keresztanyám, mert az orvos a keresztanyámnak azt mondta, hogy még egy hélig elvihetem. Nevettem rajta. Ha tudná, min mentem át eddig, nem így beszélne ez sem. A jó puha ágyban, hogy lehetne meghalni?

Estefelé jött az én jó Bene plébános uram is, aki az iskolában a katekizmust és a bibliát tanította. Láttam, hogy a beszéd nehezemre esik, vigasztalt és eltávozott azzal az ígérettel, hogy majd, ha jobban leszek, ismét eljön.

Már két hete feködtem itthon. A sebem elől már begyógyult, de hátul még nyitva volt. Nehezen gyógyult a nagy lyuk. Mindamellet rohamosan erősödtem, csak még mindig görbén tudtam csak állni. Félttem, hogy így fogok maradni. Tornászni kezdtem. Derékhajlítást hátra. Nehezen ment és elég fájdalommal járt, de többnap ismétlés után mindig egyenesebb lettem. Most már kötésre is én mentem el az orvoshoz, minden második napon.

Nyitott sebemből vadhús nőtt, amit a doktor úr csipeszelt és lápisolt. Mindig két nagy tűkör közé álltam a keskeny szobában és úgy lestem végig a doktor úr műveletét. Tizenháromszor lápisolt, mire sebem hátulról is begyógyult. Csodálkoztam mindig, hogy mukkanás nélkül türtem az elég fájdalmas és hosszantartó műveletet. Jóságos neje is sokszor segédkezett. Még két sebesültet ápol, akik állandóan sokat jajgattak a kezelésnél. Egy alkalommal ezeket elbűjtatta, hogy lessenek végig engem. Ezután már ök sem jajgattak, mert nem akartak elmaradni kitartásban a 76-osól. Ilyen volt akkor az ezredszellem. Mindegyik derekabb akart lenni a másik ezredbelinél.

Karácsony előtt már elég erősnek éreztem magam, hogy újbó, bevonuljak ezredemhez. Meglátogattam jegyesemet, hogy ismét elbúcsúzzam tőle. December 15-én elbúcsúztam jó édesanyámtól, nővéremtől és a rokonságtól és bevonultam. Magam is azt hittem, hogy már teljesen jól vagyok. Bécsbe érkezve a Stahlenerbe, a 17. kerületbe helyeztek el egy volt szállodában. Nagy üvegtérembe kerültem, ahol pár százan feködték már egymás mellett szalmacsákokon a javulóban lévő bajtársaim.

Rukkolin még nem kellett. Tétlenül lődörögtünk a városban és kocsmákban. Alig pár napra megérkezésem után, délután gyülekezőnk lett. Az őrnagy úr, az üdülő parancsnoka, felszólította az összes legénységet, vagy ötszázat, hogy ki akar a harctérre menni, karácsonyi aján-

Írógép

új és újjáalakított, ≡ javítás
karbantartás ≡ alkairészek
Irodai felszerelések, töltőtollak

Elsőrangú minőség. : : Olcsó árak.
Kedvező fizetési feltételek.

Wirth és Rengy Szeged, Széchenyi tér 5

A törvényszéki palota mellett.

Alku nélkül bútor
szabott áron:

NAGY ZSIGMOND
VI., Lázár ucca 3.

Árak a bútoron.

déket kikísérni és mindjárt ottmaradni. Egyedül jelentkeztem. Három kellett volna. Még kettő jelentkezett azután az újbóli felszólításra. Felírtak bennünket és másnap már új ruhát és felszerelést kaptunk.

Bevonultunk a rukkoló századhoz. Két nap kirukkoltam, azonban a nagy menetelést, futást és gyakorlatozást nem bírtam. Hiába, éreztem, hogy erős vagyok. Éjjel erős köhögési rohamokat kaptam, ami által véreset köptem. Harmadik nap már rosszul éreztem magam. Ismét lázas lettem, orvos megvizsgált és kórházba utalt. A rezervspital No. 7-be kerültem. Itt újra hideg borogatást kaptam. Három hétig nyomtam az ágyat, amikor az orvos üdülőre küldött a kalvarienbergi iskolába, a 33. szám alá. Itt volt egyik üdülőtelepe az ezrednek.

Egy kis szobában Bors Imre fejlődött, Locsmándi Pista comblovással, Kovács Kálmán, Briber zugszfűrer kézreconsolással és még mások voltak velem. Mi öten nagyon jó barátok lettünk. Kártyázással, sétálással töltöttük időnket. Vártuk a konstatérumot, felülvizsgálatot. Innen rukkoltak be a századhoz, akik meggyógyultak.

Január 20-án felülvizsgálatra mentem. Szuperra írtak elő. Így továbbra is itt maradtam. Huszonkettedikén este anyamtól levelet kaptam. Azt írja, ha pénz kell, küld. Ő súlyos beteg.

Szegény anyám újra ágynak dől, a ig hogy berukkoltam.

Másnap este sürgőnyt hoznak: Meghalt anyád, jöjj. Madarász. Szabadságot kaptam.

Négy nap mulva visszamentem. Három hónapi könnyű szolgálatot kaptam és a harmadik századhoz osztottak be a villamos remizbe. Másnap már az öreg regruták mellé osztottak be abrichternek. Csak tizennégy napig voltam velük, amidőn az Arzenálba helyeztek szállítmánykísérőnek. Innen mindig utazni kellett egész júliusig. Nem sorolom fel, hol és merre jártam, pedig naplóm percről-percre pontosan mutatja, hogy mikor, hol voltam. Elég az hozzá, bentartam Magyarország összes városait, ahol katonaság volt. Ausztria és Csehország nagy részét, Boszniát, Bukovinát, Galiciát, a Kárpátokon keresztül. Németországban a Mázuri-tavakhoz is közel jártam egyszer. Úgyiszlóván mindig vonaton voltam. Utazásaim szépek, de nem veszélytelenek és fárasztók voltak. Könnyű szolgálatnak egyáltalán nem lehetett nevezni, mert sokszor egyhuzamban 16 napos túrákat is csináltam étkén, szomjan, mert kosztpénzt kaptam ugyan, de venni sokszor semmit sem tudtam, ha volt is pénzem. A staniszláui harcokhoz önként vittem ki 12 drb gépfegyvert Kolomeáig vasúton.

(Folytatjuk.)

Ki a legszorgalmasabb?

(Pályázat.)

Mostani létszámviszonyaik megkövetelik, hogy az e'írt szolgálati óraszámnál lényegesen többet legyenek kint szolgálatban bajtársaink. Annak a három pályázónak, aki a folyó év első felében a legmagasabb szolgálati óraszámot tudja felmutatni, értékes emléktárgyat küldünk.

Határidő: szeptember 15., az eredményt az október 1-i számunkban fogjuk közölni.

A MERCEDES ÍRÓGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselőt:

ÍRÓGÉP BEHOZATALI RT
Budapest, V, Nádor u. 24

Kerékpárok, varrógépek, óra, ékszer, ajándék tárgyak,

alkatrészek megbízható minőségben, versenyképes áron, kedvező fizetési feltételek mellett

Diadal Áruház, Svájci-Óraház Budapest,
VII. Thököly út 26. A csendőrség megbízható bevásárlási forrása.

A csillagos ég

cím alatt július 1-én hirdetett pályázatunkat Szomorjai Ferenc tápiószecsői őrsbeli csendőr nyerte szép leírásával a annak keretében az itt közölt versével:

CSILLAGOS ÉG.

Fölöttem halkan felhők járnak,
Csillag rezeg ott fenn az égen.
Valahol mégis megtalálalak,
Bennem él k'ped réges-régen!

Rámborul álmok éjszakája,
Csillagok titkos szemfedője,
A csend is vár, az éjszakába
— Anyám — hogy nevedet
[beleszöjje.

Ezer tündér mond szép mesét
[ket,
Glóriát fon köréd álom-élet
S elátat engem — gyermekét!

Míg hajnalig érnek a csillagvirágok,
Ajakam ezerszer léheli rájuk
Jó Anyám! drága nevedet!...

Kiemelkedően szép pályamunkát küldöttek még be a következők:

Nagy Lajos II. csendőr (Lakihegy). Idézet a munkájából:
„Nekünk, csendőröknek kedves, jó ismerőseink a csillagok. Hozzá tartoznak életünkhöz. Éjszakai portyázásaink alatt együtt vívrasztanak velünk és megmutatják a helyes irányt. Ismerjük őket, csak éppen a nevét nem tudjuk soknak. De azért így névtelenül is kedvesek, lelket üdítő a szelid mosolygásuk. S amíg ámuló szemünk csodálja ragyogásukat, lelkiünket megfogja, átjönja valami névtelen igézet, természet iránti csodálat. Szent áhitat lopózik szívünkbe, mert érezzük, hogy ebből a milliárdnyi csillagragyogásból is Isten felséges ereje sugárik radék. És imádkozunk. Halk, szóval ki nem mondott fohásunkat belesóhajjuk a csillagos éjszakába: Isten! Add, hogy az a haloványfényű kis csillag, Magyar Csillag, újra visszanyerje régi fényét, felséges ragyogását. Add, hogy sokat szenvedett magyar hazánk szerencsecsillaga újra ott ragyogjon minden kicsi magyar ház felett és sugározza be minden magyar szívét-lelkét törhetetlen hittel, imádkozni, dolgozni és harcolni tudó hazaszeretettel. És add, Uram, hogy jövőben is — mint régen — magyar tenger vízében hűnyjon el Észak, Kelet és Dél hullócsillaga.”

Szabó Denes csendőr (Perkába). Idézet a munkájából:
„Az is mondják, aki megjegyzi hangos szóval, midőn csillaghullást lát, nagyon közlékeny természetű. Ezt inkább elhiszem. Akinek ilyenkor is beszélő kedve van, elfecsegné a teremtes titkát is, ha rábíznák.

Gyönyörű aztán a Hadak útja. Amint Csaba serege nyomán az ezüst-patkók alatt porzik a gyémánt. Ott valahol délen, Titelen túl, fényes tábornok ég. És világít az ékköves kárpit alatt északon, messze a Beszkidekig.

Ez már fáj is, ha azt nézem, úgy elheverve egy jószágú boglya tövében. És ha sokáig nézem, nem tudom, harmat vagy könny van a pillámon.

Csak ha lecsöppen, érzem — sós...”

Szabó Ferenc tiszthelyettes (Gesztely), aki színesen és ügyesen csoportosítja mondanivalóit egy nagy gondolkodó mondása köré: „Két dolog kell bennem csodálatot: az egyik a velem született erkölcsi érzék, a másik a csillagos ég.”

És kiemelkedően érdekes még Kovács Mihály II. őrmester (Budapest), Barkaszi Miklós törzsőrmester (Rakamaz), Kosaras József próbacsendőr (Zomba) pályamunkája.

Dicséretet érdemel a következők pályamunkája: Nedves György próbacsendőr (Kiskunhalas), Nyers László szv. tiszt-helyettes (Pécs), Rácz Miklós csendőr Ujszász, Simon Márton (Németlad), Szabó Sándor V. csendőr (Gyöngy), Szirtes Pál csendőr (Gyöngy), Vass Ferenc csendőr (Csolnag-Augusztatelep).

A jutalmul kitűzött fényképezőgépet a nyertesnek elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHACSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
VIII., József-körút 5. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.